ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Τὰ πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 60ον. ΜΑΡΤΙΟΣ, 1924. Ἀριθ. 3.

ΤΙΣ ΕΙΣΑΙ, ΚΥΡΙΕ;

«Τίς εἶσαι, Κύριε;... Τί νὰ πράξω, Κύριε;»
(Πράξ. κβ'. 8, 10).

Δὲν ὑπάρχει θαῦμα μεγαλήτερον εἰς τὴν οἰκουμένην παρὰ τὸ θαῦμα τῆς μεταμορφώσεως ἑνὸς ἀνθρώπου πονηροῦ διὰ τῆς ἀναγεννήσεως. Ὅλα τὰ θαύματα τῆς φύσεως, τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἢ μὲ τὸ περιβάλλον αὐτοῦ, εἶναι ἀσήμαντα ἐν συγκρίσει μὲ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ πνευματικὸν τοῦτο θαῦμα. Ὁ Σατανᾶς εἶναι πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἀλλ' εἶναι πνεῦμα, καὶ εἶναι ἰσχυρότερος παντὸς ἀνθρώπου. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἐφευρίσκει μέσα ὥστε νὰ ἐκτελῇ θαύματα πολλὰ εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον· ὑποτάσσει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του τὸν ἠλεκτρισμόν, ἀναβαίνει μὲ πτέρυγας εἰς τὸν ἀέρα καὶ πετᾷ 200 χιλιόμετρα τὴν ὥραν, κατασκευάζει πλοῖα ἀπὸ σίδηρον, τὰ ὁποῖα ἐπιπλέουν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἄλλα ὑποβρύχια μὲ τὰ ὁποῖα πηγαίνει ὅπου θέλει χωρὶς να τὸν ἴδῃ κανείς. Ἐφευρίσκει τὰ ἀντιφάρμακα διὰ τὰς χειρίστας νόσους, ὥστε σήμερον δύναται νὰ σωθῇ καὶ ὁ λεπρὸς καὶ ὁ φθισικὸς καὶ ὁ ἔχων καρκινώδεις πληγάς. Μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ραῖντγκεν βλέπει τὰ ἐντὸς τοῦ σώματος τοῦ ζῶντος, καὶ μὲ τὸ ἀσύρματον τηλέφωνον ἀκούει εἰς τὸ Λονδῖνον τὴν μουσικὴν ἀπὸ τὴν Καλιφορνίαν. ***Νικᾷ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ νικήσῃ τὸν Διάβολον.*** Ἀφοῦ ἅπαξ γίνῃ ὁ ἄνθρωπος δοῦλος τοῦ Σατανᾶ, πᾶσα ἡ δύναμις τῆς ἀποφάσεως, τῆς θελήσεώς του, δὲν ἰσχύει νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Ὁ μέθυσος προσπαθεῖ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν μέθην, ὁ μεταχειριζόμενος τὸ ὄπιον ζητεῖ νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ὁ δοῦλος οἱασδήποτε κακῆς ἕξεως ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ διαβόλου τούτου, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἀναγκάζεται καὶ ὁ πλέον ἔξυπνος, ὁ θέλων νὰ ἐλευθερωθῇ, νὰ κράζῃ μὲ τὸν Ἀπόστολον: «Ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἐγώ! τίς θέλει μὲ ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;»

Καὶ ὅμως παρ' ὅλην τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρώπου, ***τὸ θαῦμα τοῦτο*** πραγματοποιεῖται, καὶ βλέπομεν τὸ τέκνον τοῦ σκότους μεταβαλλόμενον εἰς τέκνον φωτός, —τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου μεταμορφούμενον καὶ πάσας τὰς σκέψεις του ἁγιαζομένας.

Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς Σαῦλον τὸν Ταρσέα. Ἡ ὅλη του ἐπιθυμία ἦτο νὰ ἐξον-

τώση τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ βλασφημήσουν τὸ ὄνομα Αὐτοῦ· ἀλλ' ἐν μιᾷ στιγμῇ μετεβλήθη εἰς ἄλλον ἄνθρωπον, καὶ ἔγεινε ταπεινὸς δοῦλος τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον ἐδίωκεν.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ μυστήριον τοῦτο. Οὔτε ὁ σοφώτερος ψυχολόγος ἢ φιλόσοφος ἐμπορεῖ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Εἶναι **θαῦμα Κυρίου**. Μόνον τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τοιαύτην μεταβολήν.

Ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν πνευματικὴν ταύτην μεταμόρφωσιν, καὶ νὰ παρατηρήσωμεν ἐν αὐτῇ τὸ μέρος τὸ ἀνθρώπινον, **τὸ τί χρειάζεται νὰ πράξῃ ὁ ἄνθρωπος**, ἐκτὸς τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο τοῦ βίου τοῦ Παύλου, δὲν βλέπομεν καμμίαν προετοιμασίαν ἐκ μέρους αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Αὐτὸς δὲν ἐζήτει τὸν Σωτῆρα, δὲν περιέμενεν ἀλλαγήν τινα, δὲν ἐπεθύμει τὰ ἀνώτερα. Ἐνίοτε, ἀφ' ἑτέρου, τὸ ἄτομον ζητεῖ, αἰτεῖ, κρούει· δὲν εἶναι εὐχαριστημένον· θέλει φῶς καὶ βοήθειαν. Ὁ εὐνοῦχος, τὸν ὁποῖον συνήντησεν ὁ Φίλιππος, ἠρεύνα τὰς Γραφάς, ζητῶν τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Ἐνίοτε τοιουτοτρόπως ὁ ἀπολωλὼς ζητεῖ τὸν Σωτῆρα· συνήθως ὅμως συμβαίνει τὸ ἐναντίον — ὁ Ποιμὴν ζητεῖ τὸ πρόβατον τὸ ἀπολωλός.

Ὁ Ταρσεὺς Σαῦλος ἦτο ἐχθρὸς τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἠναγκάσθη ὁ Κύριος νὰ τὸν ῥίψῃ κατὰ γῆς καὶ νὰ τὸν τυφλώσῃ, διὰ νὰ πατάξῃ τὴν ὑπερηφάνειάν του καὶ νὰ τὸν προετοιμάσῃ διὰ τὴν εὐλογίαν. Καὶ τότε βλέπομεν τί ἔλαμεν ὁ Σαῦλος ὁ ἴδιος,—τί ἐζήτησε παρὰ τοῦ Κυρίου. Δύο τινὰ καὶ μόνον δύο, ἀλλὰ λίαν ἀξιοσημείωτα· ἐπειδὴ πᾶς τις πρέπει νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ εὕρῃ ἀκριβῶς τὰ δύο ταῦτα.

Πρῶτον, ἐρωτᾷ : «***Τίς εἶσαι, Κύριε*** ;» Εἶναι ἀπαραίτητον **νὰ ἐξεύρωμεν τίς εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πρὸ τοῦ νὰ τὸν δεχθῶμεν ὡς ὁδηγὸν καὶ Κύριον.** Ὁ Σαῦλος εἶχεν ἀκούσει περὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἐγνώριζεν ὡς πλάνον καὶ ἐχθρὸν τοῦ λαοῦ του, καὶ ἐστοχάσθη ὅτι πρέπει νὰ τὸν καταδιώξῃ. Ἀλλὰ τώρα, ταπεινῶς καὶ ἐν εἰλικρινείᾳ, ζητεῖ νὰ μάθῃ τίς εἶναι. Ὁ Σαῦλος ὄχι μόνον ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ εἶδεν Αὐτὸν τὸν Χριστόν. Ὁ Ἀνανίας κατόπιν ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰούδα λέγει εἰς αὐτόν : «Ὁ Κύριος μὲ ἀπέστειλεν, ὁ Ἰησοῦς ὅστις **ἐφάνη εἰς σὲ** ἐν τῇ ὁδῷ, καθ' ἣν ἤρχου». Καὶ μετὰ ἀρκετὰ ἔτη, ὁ Παῦλος ὁ ἴδιος ἐκαυχᾶτο λέγων : «Τελευταῖον δὲ πάντων ὁ Χριστὸς ἐφάνη καὶ εἰς ἐμέ». Καὶ πάλιν : «Δὲν εἶμαι ἀπόστολος ; Δὲν εἶμαι ἐλεύθερος ; ***Δὲν εἶδον*** τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ;«

Πρέπει λοιπὸν καὶ ἡμεῖς πρῶτον νὰ ἐρωτήσωμεν : «Τίς εἶσαι, Κύριε ;» Καὶ εἰς ἀπάντησιν ὁ Κύριος θὰ μᾶς φανερώσῃ ἑαυτὸν ἐν ὅλῃ τῇ ὡραιότητι τοῦ χαρακτῆρός Του. Ὁ μέγας πόθος ἡμῶν ἂς ἦναι, καθὼς ἦτο διὰ τὸν Ἀπόστολον, ***νὰ γνωρίσωμεν Αὐτόν***. Ὅταν γνωρίζῃ τις τὸν Χριστὸν καθὼς εἶναι, τότε δὲν ἐμπορεῖ εἰμὴ νὰ ἦναι δοῦλος καὶ ὀπαδός Του. Καὶ ὁ θαυμαστὸς Κύριος ἡμῶν ἀποκαλύπτει Ἑαυτὸν βαθμηδόν, ὥστε ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐννοοῦμεν τὴν δόξαν Αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν ὑπερβαίνουσαν πᾶσαν γνῶσιν.

Πόσον γνωρίζεις σύ, φίλε, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; Ὄχι ἁπλῶς πόσα γνωρίζεις **περὶ τοῦ Χριστοῦ**, ἀλλὰ πόσον γνωρίζεις **Αὐτόν**;

Ὅτι εἶναι Υἱὸς Θεοῦ; Ναί, ἀλλὰ καὶ τὰ δαιμόνια γνωρίζουν τοῦτο. Κατὰ πόσον ὑπεισῆλθεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν σου, ὥστε νὰ ζῇ ἐν σοί; Ἡ ἐρώτησις τοῦ Σαύλου ἂς ἦναι ἡ πρώτη μας ἐρώτησις: «Τίς εἶσαι, Κύριε;» «Ἀποκάλυψον σεαυτὸν εἰς ἐμὲ καὶ ἐν ἐμοί».

Ὁ Σαῦλος ἅμα ἤρχισε νὰ ἐννοῇ τίς ἦτο ὁ Κύριος, ἀμέσως ἔκαμε καὶ τὴν δευτέραν σπουδαίαν ἐρώτησιν: «**Κύριε, τί θέλεις νὰ πράξω;**» Ὁ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν συναισθάνεται ἀμέσως ὅτι ἡ ζωή του πρέπει νὰ ἦναι ἐν ἁρμονίᾳ μὲ τὸ σχέδιον τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν ζωὴν Αὐτοῦ. Ἅμα ἀποκαλύψῃ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἑαυτόν Του εἰς ἡμᾶς, ἀμέσως θέλομεν νὰ ἐξεύρωμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Χαίρομεν νὰ ἐκτελῶμεν τὸ θέλημά Του. Ὅταν γνωρίζωμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ προσαρμόζωμεν τὴν ζωήν μας πρὸς τὸ σχέδιον Αὐτοῦ, πρὸς τὸ θέλημα Αὐτοῦ, τότε ἔρχεται χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις εἰς τὴν καρδίαν μας.

Ἀλλὰ θὰ εἴπῃ κανείς: «Πῶς θὰ εὕρωμεν τὸ θέλημά Του; Ἐγὼ τὸ ἐξεζήτησα πολλάκις, ἀλλ' ἀπάντησιν δὲν ἔλαβον». Ἀντὶ νὰ σὲ ἐρωτήσω **πῶς τὸ ἐξεζήτησες**, θὰ ἀναφέρω μόνον ὀλίγας ὑπομνήσεις ὡς πρὸς τὸ **πῶς πρέπει** τις νὰ ζητῇ, ὥστε νὰ εὕρῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

(α) Δὲν ἐξεύρω τίποτε, τὸ ὁποῖον τόσον συχνὰ ἐμποδίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ νὰ γνωρίσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅσον ἡ **γνωστὴ ἁμαρτία**. Δὲν λέγω **ἡ φανερὰ ἁμαρτία**, οὔτε **ἡ δημοσία ἁμαρτία**. Συνήθως δὲν εἶναι τοιαύτη, ἀλλ' ἐάν τις κρύπτῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του μίαν προσφιλῆ ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐννοεῖ νὰ ἐκδιώξῃ ἢ νὰ ἐγκαταλείψῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ μία ἕξις μας ἀσυμβίβαστος μὲ ὅσα ἐξεύρομεν περὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, **τότε ἡ καρδία μας δὲν εἶναι ἑτοίμη νὰ δεχθῇ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ**. Ἐὰν λέγῃ τις εἰς τὸν Θεόν: «Κύριε, ἰδοὺ τὰ κλειδία τῆς καρδίας μου· ὅλα τὰ δωμάτια εἶναι ἀνοικτὰ ἐκτὸς μόνον ἑνὸς μικροῦ δωματίου, τοῦ ὁποίου θὰ κρατήσω ἐγὼ τὸ κλειδί» — ὁ Θεὸς δὲν παραδέχεται τοιοῦτον συμβιβασμόν. Ἐὰν κρύπτωμεν κάτι τι ἀπ' Αὐτόν, δὲν ἐμπορεῖ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ὅλον τὸ θέλημά Του.

Πρέπει νὰ ἤμεθα εἰλικρινεῖς καὶ ἕτοιμοι νὰ ὑπακούωμεν **εἰς ὅλα**, νὰ ἀφιερώσωμεν εἰς Αὐτὸν τὰ πάντα, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἤμεθα ὀπαδοὶ καὶ δοῦλοι Αὐτοῦ.

(β) Κατόπιν, ὅταν ζητῶμεν τὴν ὁδηγίαν Του, ἂς τὴν ζητήσωμεν **πιστεύοντες ὅτι θὰ μᾶς ἀπαντήσῃ**. Ἡ προσευχὴ ἐν πίστει γινομένη φέρει ἀπάντησιν. Ἐὰν δὲν προσδοκῶμεν ἀπάντησιν, βεβαίως δὲν θὰ λάβωμεν τοιαύτην. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως λέγει: «Πάντα ὅσα προσευχόμενοι ζητεῖτε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ θέλει γίνει εἰς ἐσᾶς».

(γ) Ἀποφασίσατε νὰ **ἐκτελέσητε πᾶν ὅ,τι θὰ σᾶς ἀποκαλύψῃ ὁ Κύριος ὡς θέλημά Του**. Τὸ νὰ γνωρίζωμεν τὸ θέλημά Του καὶ νὰ μὴ τὸ ἐκτελῶμεν, σκληρύνει τὴν καρδίαν. Ὁ Ἰάκωβος λέγει: «Εἰς τὸν ὅστις λοιπὸν ἐξεύρει νὰ πράττῃ τὸ καλὸν καὶ δὲν πράττει αὐτό, εἰς αὐτὸν εἶναι ἁμαρτία». Καὶ ὁ Ἰησοῦς

ὁ ἴδιος λέγει: «Ἐάν τις θέλῃ νὰ πράττῃ τὸ θέλημα Αὐτοῦ, θέλει γνωρίσει περὶ τῆς διδαχῆς».

(δ) Καὶ τέταρτον, ***ἐρευνήσατε τὰς Γραφάς.***

Ὄχι πρῶτον, οὔτε δεύτερον, οὔτε τρίτον, ἀλλὰ τέταρτον. Διότι ὁ ἐρευνῶν τὰς Γραφάς, ἐφ' ὅσον κρύπτει μέσα εἰς τὴν καρδίαν του μίαν προσφιλῆ ἁμαρτίαν, ***δὲν δύναται νὰ μάθῃ ἐκ τῶν Γραφῶν τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.*** Καὶ πρὸ τοῦ νὰ ἐρευνήσωμεν τὰς Γραφάς, πρέπει νὰ προσευχώμεθα διὰ τὴν θείαν ὁδηγίαν. Καὶ πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ ὑπακούσωμεν καὶ νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὴν διδασκαλίαν ἣν θὰ εὕρωμεν. «Δίδαξόν με, Κύριε, τὴν ὁδόν σου, καὶ θέλω περιπατεῖ ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου».

Ὁ Ταρσεὺς Σαῦλος, ἀφοῦ ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί του καὶ εὗρε τί ἦτο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, «εὐθὺς ἐκήρυττεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς τὸν Χριστόν, ὅτι οὗτος εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Ὁ Θεὸς δίδει ἀμέσως εὐκαιρίας εἰς τὸν ὑποτασσόμενον εἰς τὴν διδασκαλίαν Του. Καὶ ἐδῶ ἔχει ἔργον πολὺ διὰ τοὺς δούλους Του. Ἄς ἤμεθα λοιπὸν πάντοτε πρόθυμοι νὰ εἴπωμεν: «Κύριε, τί θέλεις νὰ πράξω ἐγώ;»

Κάρολος Τ. Ρίγγς.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΑΥΤΗΣ

«Ἐὰν μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, εἶσθε ἀληθῶς μαθηταί μου· καὶ θέλετε γνωρίσει τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια θέλει σᾶς ἐλευθερώσει». (Ἰωαν. η'. 31 — 32.)

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ ἐπιτυχία παντὸς ἔργου, ἡ λύσις παντὸς ζητήματος ἔγκειται εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐπίγνωσιν τῶν περιστάσεων. Οὐδεμίαν ἐπιτυχίαν δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν ἀπὸ ἀμελέτητον προσπάθειαν, καθὼς ἀδυνατοῦμεν νὰ οἰκοδομήσωμεν ἄνευ θεμελίων.

Ὅλαι αἱ περιστάσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου κανονίζονται ἀπὸ ὡρισμένα δεδομένα. Τὰ δεδομένα αὐτὰ χρησιμεύουσιν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ἀνθρώπου ὡς θεμέλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἰκοδομεῖται τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν κατευθύνσεων αὐτοῦ. Ὡσαύτως τὰ δεδομένα ταῦτα εἶναι διάφορα πρὸς τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα.

Οὕτω π. χ. ὁ ἰατρὸς στηρίζει τὴν θεραπείαν ἐπὶ τῶν δεδομένων τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀσθενοῦς· ὁ δικαστὴς ἐπιτυγχάνει τὴν δικαίαν κρίσιν στηριζόμενος εἰς τὰ ἀναντίρρητα δεδομένα, τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὰ δεδομένα ταῦτα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν, χρησιμοποιοῦντες

μίαν λέξιν τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου, ***ἀλήθειαν***. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν πρόσκαιρον ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς κρίνεται ἀναγκαία ἡ ἀνεύρεσις τῆς ἀληθείας, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ λύσις παντὸς ζητήματος, ἀσυγκρίτως ὑπερτέρα τυγχάνει ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιγνώσεως τῆς ἀληθείας, ὅσον ἀφορᾷ τὸ αἰώνιον πνευματικὸν συμφέρον τῆς ψυχῆς. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω λόγους τοῦ Χριστοῦ ἡ κεντρικὴ ἔννοια εἶναι ἡ τῆς ἀληθείας. Ἡ μαρτυρία περὶ τῆς ἀληθειας ἦτο ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. « Ἐγὼ διὰ τοῦτο ἐγεννήθην», λέγει πρὸς τὸν Πιλᾶτον, «καὶ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ μαρτυρήσω εἰς τὴν ἀλήθειαν» (Ἰωάν. ιη' 37). Ἡ διακήρυξις αὕτη ἐκ μέρους τοῦ ἐξεταζομένου Διδασκάλου εἰς μίαν τόσον δύσκολον καὶ κρίσιμον ὥραν τῆς ζωῆς Του, ἦτο ἑπόμενον νὰ διεγείρῃ τὴν ἔκπληξιν τοῦ ἡγεμόνος καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν σπουδαίαν ἐρώτησιν: «Τί εἶναι ἀλήθεια;» (ἐδ. 38).

Ἡ ἐρώτησις αὕτη δὲν εἶναι ἀσυνήθης ὡς πρὸς τὴν ἐπίγειον ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Πάντοτε οὗτος ζητεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὰς διαφόρους περιστάσεις τῆς ζωῆς του. Πόσον ὅμως σπανία εἶναι εἰς τὰ χείλη τῶν ἀνθρώπων, ἐπιζητούντων νὰ μάθουν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν πνευματικὴν ζωήν, τὸ αἰώνιον μέλλον τῆς ψυχῆς!

Εἰς τὸ η' κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, οἱ Ἰουδαῖοι ἠδύναντο, ἀκούοντες νὰ γίνηται τόσος λόγος περὶ τῆς ἀληθείας, νὰ προβάλωσι τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν: «Τί εἶναι ἀλήθεια;» Δυστυχῶς ὅμως ἡ σκληροκαρδία καὶ ὁ ἐγωϊσμός των τοὺς ἠμπόδισεν ἀπὸ τῆς ἐρωτήσεως αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἡ ἐρώτησις τοῦ Πιλάτου δὲν δύναται εἰμὴ νὰ προκαλῆται εἰς πᾶσαν διάνοιαν.

Τί εἶναι λοιπὸν ***ἀλήθεια***;

Δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὸν ὁρισμὸν δι' ὀλίγων λέξεων: ***Ἀλήθεια εἶναι πᾶν ὅ,τι ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα.*** Ἐπιζητοῦντες δὴ νὰ μάθωμεν τί εἶναι ἀλήθεια, δὲν ἔχομεν εἰμὴ νὰ ἐξετάσωμεν τὰ ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὴν πραγματικότητα ἐν σχέσει μὲ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ πραγματικὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἡ πνευματικὴ ἀλήθεια, εἶναι βεβαίως πολλά, καθὼς διακρίνομεν ταῦτα εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν μαρτυροῦντα περὶ τῆς ἀληθείας. Δυνάμεθα ὅμως νὰ συνοψίσωμεν τὴν ὅλην ἐκτεθειμένην ἐν τῇ Γραφῇ ἀλήθειαν εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον εἶναι:

1. Ἡ ἁμαρτωλότης τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀνταποκρίνεται πλήρως πρὸς τὴν πραγματικότητα, καὶ ἑπομένως εἶναι ἀναντίρρητος ἀλήθεια. Περὶ ταύτης ἦλθε καὶ ἐμαρτύρησεν ὁ Χριστός. Ἡ γνῶσις τῆς ἀληθείας ταύτης ἦτο καὶ εἶναι ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς πλήρους διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ βάσις ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὁλόκληρος ἡ Γραφή, ἡ ἀνάγκη ἡ ὁποία προεκάλεσε τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ἁμαρτωλότητος τοῦ ἀνθρώπου, ἡ πραγματικότης ἡ ὁποία προέκυψεν ἀπὸ τὴν πτῶσιν ἐν τῇ Ἐδέμ.

Ἡ πτῶσις αὕτη ἐπέφερε τὸν χωρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς διακηρύττει διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου ὅτι «αἱ ἀνομίαι σας ἔβαλον χωρίσματα

μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ αἱ ἁμαρτίαι σας ἔκρυψαν τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ἀπὸ σᾶς, διὰ νὰ μὴ ἀκούῃ, διότι αἱ χεῖρές σας εἶναι μεμολυσμέναι ἀπὸ αἵματος, καὶ οἱ δάκτυλοί σας ἀπὸ ἀνομίας» (νθ 2 — 3). Εἰς τὴν ἀθλίαν ταύτην κατάστασιν περιῆλθεν ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ἡμέρας τῆς πτώσεως καὶ ἐξηκολούθησε παραμένων, διότι τὸ χώρισμα ἦτο καὶ εἶναι ἀνυπέρβλητον διὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν. Ἀναγινώσκομεν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐξαιρεῖται τοῦ ἀποχωρισμοῦ τούτου, «διότι πάντες ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. γ' 23). Ἐπίσης εἰς τὸν 14ον Ψαλμόν: «Ὁ Κύριος διέκυψεν ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ ἴδῃ ἐὰν ἦναί τις ἔχων σύνεσιν ἐκζητῶν τὸν Θεόν»· «Πάντες ἐξέκλιναν, ὁμοῦ ἐξηχρειώθησαν· δὲν ὑπάρχει ὁ πράττων ἀγαθόν· δὲν ὑπάρχει οὐδὲ εἷς».

Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν πλεῖστα μέρη τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ μαρτυροῦντα περὶ τῆς πραγματικότητος ταύτης, τῆς τελείας ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐξαχρειώσεως καὶ ἁμαρτωλότητος τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτη ὅμως εἶναι τόσον ἀναντίρρητος ***ἀλήθεια***, ὥστε ἀρκούμεθα εἰς τὰ παρατεθέντα ἐδάφια.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτησαν νὰ συσκοτίσουν, ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἀρχαίαν καταγωγήν των ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον σήμερον οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ παρουσιάσουν τὴν θέσιν των διάφορον τῆς πραγματικῆς, ἐπικαλούμενοι τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν ἐξημέρωσιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἢ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων θρησκευτικῶν τύπων. Ἐν τούτοις ἡ ἀλήθεια διὰ τοὺς Ἰουδαίους ἦτο ὅτι, ὄντες σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ, ἐζήτουν νὰ θανατώσωσι τὸν Χριστόν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁ Ἀβραὰμ δὲν ἔκαμε (Ἰωάν. η' 39—40). Ἡ στάσις των, ἡ ζωή των καὶ αἱ προθέσεις των ἐξουδετέρουν κάθε πλεονέκτημα τῆς καταγωγῆς των. Ἐκ παραλλήλου ἡ ἀλήθεια διὰ κάθε ἄνθρωπον μένει ἀμετάβλητος, μαρτυροῦσα περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπομακρύνσεώς του, οὐδόλως δὲ ἐξαρτᾶται οὔτε ἐκ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ, οὔτε ἐκ τῆς κοινωνικῆς δῆθεν ἐξυψώσεως, οὔτε ἐκ τῆς φενάκης τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκευτικότητος. Παρ' ὅλην τὴν φαινομενικήν του πρόοδον καὶ ἠθικότητα, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος παραμένει μεμολυσμένος καὶ ἀκατάλληλος διὰ τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν (Ἰὼβ ιε' 14 — 16). Τέλος, εἰς ἀναίρεσιν τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἀνθρώπου περὶ τῆς ἁμαρτωλότητός του, αὐτόκλητοι μάρτυρες ἔρχονται νὰ μαρτυρήσουν περὶ τῆς θλιβερᾶς ἀληθείας—τὰ νοσοκομεῖα, τὰ καπηλεῖα, αἱ φυλακαί, ἡ ἀχαλίνωτος ἀκολασία, ἡ κοινωνικὴ ἐκτροχίασις, ἡ ἐθνικὴ κατάπτωσις, οἱ ἐρημώνοντες πόλεμοι. Τί δύναται νὰ ἀποκρύψῃ τὴν ἀλήθειαν; Ὁ οὐρανὸς δύναται νὰ παρέλθῃ, ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ δὲν παρέρχονται. Ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσι, — ἐὰν καταφρονηθῇ καὶ συσκοτισθῇ ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ — οἱ λίθοι θέλουσι κράξει· — ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ καὶ ἡ καθημερινὴ ἐκδήλωσις ταύτης θὰ βροντοφωνήσουν ἐπιμαρτυροῦσαι ὅτι τὸ στίγμα τῆς ἁμαρτίας προδίδει τὸν ἄνθρωπον κεχωρισμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

2. Τὸ δεύτερον κεφάλαιον τῆς ἀληθείας, περὶ τῆς ὁποίας ἐμαρτύρησαν οὐχὶ μόνον τὰ χείλη τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ πρωτίστως ἡ ζωὴ Αὐτοῦ, εἶναι ὅτι ***ὁ Χριστός***,

ὁ αἰώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, προσέφερεν Ἑαυτὸν θυσίαν ἐξιλαστήριον πὶ τοῦ Σταυροῦ πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ προσφορὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς ἀμνοῦ ἀσπίλου καὶ ἀμώμου, αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, εἶναι μία ἀδιάσειστος πραγματικότης. Αναπόσπαστον μέρος τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ἐμαρτύρησεν, εἶναι ὅτι «Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν ἦλθε διὰ νὰ ὑπηρετηθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ ***νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»*** (Ματθ. κ' 28). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Χριστὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων (Α' Τιμ. β' 6). Ὁ Χριστὸς διακηρύττει ὅτι «βάλλει τὴν ψυχήν Αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι' 15), διότι ὁ ὕψιστος σκοπὸς τῆς ζωῆς Του ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός (Λουκ. ιθ' 10). Παραλλήλως πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς πτώσεως, βαίνει ἡ ἀλήθεια τῆς προσφορᾶς τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς πτώσεως, μαζὺ μὲ τὸν πικρὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, ἐχορηγήθη εἰς αὐτὸν ἡ παρήγορος ἐλπὶς τῆς σωτηρίας καὶ ἡ μεγάλη ὑπόσχεσις ὅτι τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς θέλει συντρίψει τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως (Γεν. γ' 15). Ἡ πίστις πρὸς τὴν παρήγορον ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ ἦτο ἐκείνη, ἡ ὁποία 750 περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ἐνέπνευσεν εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν νὰ γράψῃ ὅτι : «Παιδίον ἐγεννήθη εἰς ἡμᾶς, Υἱὸς ἐδόθη εἰς ἡμᾶς· καὶ ἡ ἐξουσία θέλει εἶσθαι ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει κληθῇ Θαυμαστός, Σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, Ἄρχων εἰρήνης» (Ἡσ. θ' 6).

Ἐὰν ἤδη ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἡ προσφορὰ Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν ὑπῆρξεν ἀντικείμενον πίστεως ἑκατομμυρίων ὅλων ἀνθρώπων πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν Αὐτοῦ, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι γεγονὸς πραγματικὸν καὶ ἐπομένως ἀλήθεια. Ὁ διάσημος νομοδιδάσκαλος τῶν Ἑβραίων, ὁ ζηλωτὴς διώκτης τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ δὲν ἐδίστασε νὰ διακηρύξῃ τὸ ὄνομά Του μεταξὺ ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, καὶ νὰ μαρτυρήσῃ ὅτι διὰ τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ κηρύττεται εἰς πάντας ἄφεσις ἁμαρτιῶν (Πράξ. ιγ' 38 — 39). Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ διασαλπίζει τὴν ἀλήθειαν τῆς προσφορᾶς τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς πλήρους ἱκανοποιήσεως τῆς θείας δικαιοσύνης. «Πιστὸς εἶναι ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σώσῃ ἁμαρτωλούς» (Α' Τιμ. α' 15). Ὁ Χριστὸς ἐγεύθη θάνατον ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου· μὲ μίαν προσφορὰν ἐτελειοποίησε διὰ παντὸς τοὺς ἁγιαζομένους· ἀφοῦ ἔκαμε καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς (Ἑβρ. β' 9 ι' 14, α' 3).

Ὁ ἄνθρωπος, ἐκ φύσεως ἀποστάτης καὶ εὐχαριστούμενος εἰς τὸ ψεῦδος, ἐπεζήτησε πάντοτε νὰ συσκοτίσῃ καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Πλεῖστοι προσεπάθησαν νὰ κατατάξουν τὸν Χριστὸν μεταξὺ τῶν μεγάλων φιλοσόφων· ἄλλοι ἔθεσαν ἐν ἀμφιβόλῳ καὶ αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψίν του ἐπὶ τῆς γῆς· ἄλλοι ἀπεσιώπησαν τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασίν Του, καὶ ἄλλοι περιεφρόνησαν τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐσταυρωμένου·

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν ἀνθρωπίνην ἄρνησιν τῆς ἀληθείας ταύτης, ἐξακολουθεῖ αὐτὴ πάντοτε ἀναλλοίωτος νὰ δίδῃ χαρὰν καὶ ζωὴν εἰς τοὺς προσερχομένους πρὸς τὸν Σωτῆρα. Ὁ ἐγωϊσμὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ συντρίψῃ τὸν βράχον τῆς ἀληθείας — ὅτι ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος καὶ κατὰ τὸ ἑπτακοσιοστὸν πεντηκοστὸν περίπου ἔτος ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἐγεννήθη κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἐπίσης οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος ἐσταυρώθη εἰς τὸν λοφίσκον τοῦ Γολγοθᾶ ἔξω τῆς Ἰερουσαλὴμ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου ἡγεμόνος τῆς Ἰουδαίας. Καὶ τέλος οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποκρύψῃ ὅτι ὁ θάνατός Του ὑπῆρξε τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνέπνευσε μυριάδας μαρτύρων νὰ ἀποθάνωσι διὰ τὴν πίστιν των ἐπ' Αὐτόν.

Διατί; Διότι ἡ γέννησις, σταύρωσις καὶ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ***πραγματικότητες***, εἶναι γεγονότα ἱστορικά, εἶναι ἀλήθειαι.

3. Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον μέγα κεφάλαιον τῆς ἀληθείας, εἰς τὴν ὁποίαν συνοψίζεται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅτι: ***ἡ σωτηρία, τὴν ὁποίαν ἐνήργησεν ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐπανέφερε τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀναγεννᾷ καὶ νὰ παρουσιάζῃ τὸν ἀποδεχόμενον αὐτὴν ὡς νέον πράγματι ἄνθρωπον.***

Ἡ διακήρυξις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἶναι ὅτι ἦλθε διὰ νὰ δώσῃ ζωήν, καὶ μάλιστα ζωὴν ἐν ἀφθονίᾳ (Ἰωαν. ι' 10). Αὐτὸς προσωπικῶς ἦτο καὶ εἶναι τὸ φῶς τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον (Ἰωαν. α' 9). Εἶναι γλυκεῖα ἡ μαρτυρία ὅτι Αὐτὸς εἶναι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· καὶ ὅτι οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰμὴ δι' Αὐτοῦ (Ἰωάν. ιδ' 6). Αὐτὸς ὄντως τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐβάστασεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, διὰ νὰ ζήσωμεν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ, ἀποθανόντες κατὰ τὰς ἁμαρτίας (Α' Πετρ. γ' 18).

Ἡ ἀλήθεια τῆς ἁμαρτωλότητος καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς προσφορᾶς τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν εἶναι αἱ βάσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἑδραιοῦται ἡ δύναμις αὕτη τῆς σωτηρίας τοῦ Χριστοῦ. «Ἤμεθα καὶ ἡμεῖς ποτέ», διακηρύττει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες εἰς διαφόρους ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς, ζῶντες ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ, μισητοὶ καὶ μισοῦντες ἀλλήλους. Ἀλλ' ὅτε ἐφανερώθη ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐχὶ ἐξ ἔργων δικαιοσύνης, τὰ ὁποῖα ἐπράξαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ ἔσωσεν ἡμᾶς . . . . ἵνα δικαιωθέντες διὰ τῆς χάριτος ἐκείνου (τοῦ Χριστοῦ), γείνωμεν κληρονόμοι κατὰ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς» (Τίτ. γ' 3 — 7).

«Ἡ θεία δύναμις αὐτοῦ», λέγει ὁ Πέτρος, «ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς πάντα τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ ἀρετῆς» (Β' Πέτρ. α' 3. Ἐπίσης ἀνάγνωθι Ἐφεσ. β'. 14—18, Α' Πέτρ. δ' 1—3). Ὅλαι αἱ μαρτυρίαι αὗται τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀναφέρονται εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ζωῇ τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τῶν μαρτυριῶν τούτων χύνεται ἄπλετον φῶς πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ νέα ζωή, ὁ νέος ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος εἶναι πραγματικότης ἀναμφισβήτητος καὶ ἑπομένως ἀλήθεια.

Ἡ ἄρνησις τῆς ἀληθείας ὅτι ὁ Χριστὸς σώζει, ὅτι Αὐτὸς ἀνακαινίζει καὶ δημιουργεῖ νέους ἐν Αὐτῷ ἀνθρώπους, ὄχι μόνον εἰς τὴν ἀψευδῆ μαρτυρίαν τοῦ Θεοῦ προσκρούει, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καθημερινὴν καὶ ὀφθαλμοφανῆ ἀπόδειξίν της. Μία ἁπλῆ ἔρευνα τοῦ παρελθόντος, μία ἁπλῆ ἐξέτασις τῆς πραγματικότητος, ἥτις παρετηρήθη διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρι σήμερον, ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν τοῦ Χριστοῦ, θὰ μᾶς πείσουν ὅτι ὄντως ὁ Χριστὸς σώζει εἰς τὸ παντελές, ὅτι Αὐτὸς ἐμπνέει καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὸν ἁγιασμὸν τοὺς ἰδικούς Του, ὅτι Αὐτὸς θριαμβεύει ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν. Ἡ ὕπαρξις σεσωσμένων ἀνθρώπων βαδιζόντων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ ἀκόμη καὶ σήμερον, εἶναι ζῶσα ἀπόδειξις τῆς πραγματικότητος ὅτι οἱ πιστεύοντες σώζονται.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Πιλάτου : «Τί εἶναι ἀλήθεια», ὁ Χριστὸς δὲν ἀπήντησεν. Ἀλλ' ἡ παρουσία Του ἦτο ἡ ζῶσα ἀπάντησις. Ἡ παρουσία Αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ ἐν μέσῳ ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, ἡ θλιβερὰ διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, ἐνῷ οὐδὲν κακὸν εἶχε πράξει, ὁ Σταυρὸς τὸν ὁποῖον μετ' ὀλίγον ἐβάστασε κοπιῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσηλώθη ὡς ὁ ἔσχατος τῶν κακούργων, ἦσαν ἡ εὔγλωττος ἀπάντησις πρὸς τὸν κατάπληκτον ἡγεμόνα. «Ἐγώ εἶμαι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ***ἀλήθεια*** καὶ ἡ ζωή». Ὀλίγας ὥρας προηγουμένως εἶχε δώσει τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὸ ἐρώτημα. Ἦλθε νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ἀληθείας. Εἰς τοὺς Ἰουδαίους εἶπεν ὅτι μαθητεύοντες παρ' Αὐτοῦ θὰ ἐγνώριζον τὴν ἀλήθειαν.

Ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Χριστοῦ ἀναγινώσκομεν τὰ τρία μεγάλα κεφάλαια τῆς ἐν Αὐτῷ ἀληθείας. Ἡ παρουσία Του ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἁμαρτωλότητος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Σταυρός Του μαρτυρεῖ ὅτι Αὐτὸς ἔκαμε προσφορὰν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἡ ἀνάστασις καὶ ἀνάληψίς Του μαρτυροῦσι περὶ τῆς δυνάμεως τῆς σωτηρίας Του.

Μένοντες ἐν τῷ λόγῳ Του γνωρίζομεν τὴν ἀλήθειαν, — γνωρίζομεν Αὐτὸν— καὶ ἐλευθερούμεθα ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας. «Θέλετε γνωρίσει τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια θέλει σᾶς ἐλευθερώσει».

«Ὁ Χριστὸς ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος κατάρα ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ λοιπόν, μὲ τὴν ὁποίαν ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ὁ Χριστός, μένετε σταθεροί καὶ μὴ ὑποβληθῆτε πάλιν εἰς ζυγὸν δουλείας» (Γαλ. γ΄ 13, ε΄ 1).

Χανία **Γ. Ε. Π.**

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΑΥΤΟΥ

Ὑπὸ Φιλίππου Μαύρου (**Philip Mauro**).

Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ.

(συνέχεια)

ΙΓ΄.

Αἱ συνέπειαι τῆς ἀπάτης.

Ἡ ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου ἐπιδίωξις ἄλλοτε μιᾶς τινος μορφῆς, ἣν ἡ ἔλλειψις πραγματικότητος προσλαμβάνει, καὶ ἄλλοτε ἑτέρας, ὡς καὶ ἡ προθυμία πρὸς τὸ ἐξαπατᾶσθαι, τὴν ὁποίαν αὐτὸς οὗτος ἀναγνωρίζει, ἐν ᾧ συγχρόνως ὑποχωρεῖ εἰς αὐτήν, εἶναι ἀποδείξεις τῆς πεπτωκυίας αὐτοῦ καταστάσεως. Ἕως οὗ ἔλθῃ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀποφεύγει νὰ σκεφθῇ ὅτι ἀπώλεσε τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ συγκοινωνίαν· ἀλλ᾽ ὅμως αὐτή του ἡ προθυμία νὰ ἀκούσῃ τι ἀπίθανον καὶ νὰ τὸ περιενδύσῃ μὲ τοὺς χαρακτῆρας τῆς πραγματικότητος, εἶναι διαρκὴς μαρτυρία ὅτι συναισθάνεται ὅτι δι᾽ αὐτὸν λείπει κἄτι, τὸ ὁποῖον κεῖται ἐκτὸς πάσης κοσμικῆς πείρας, τὸ ὁποῖον ὁ κόσμος παντελῶς ἀγνοεῖ· διότι ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος παντελῶς ἀγνοεῖ, διότι «ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· διότι εἶναι μωρία εἰς αὐτόν, καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ αὐτά, διότι ***πνευματικῶς ἀνακρίνονται***» *(Κορ. Α΄ β΄ 14.)*

Ἡ ἑτοιμότης μεθ᾽ ἧς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα παρέχει εἰς τὸ ψεῦδος τὴν ὑποδοχὴν ταύτην, ἣν διάνοια καθαρὰ καὶ οὐχὶ πεπτωκυῖα θὰ παρεῖχε μόνον εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἶναι καταφανὴς ἐν τῇ ἐπικρατήσει πανταχοῦ τοῦ κόσμου τῆς εἰδωλολατρείας, δεισιδαιμονίας καὶ τῶν ψευδῶν θρησκευμάτων. Ὁ εἰδωλολατρικὸς κόσμος περιλαμβάνει πλέον τῶν δύο τρίτων τῆς ζώσης ἀνθρωπότητος· ὑπόκειται ὁλοσχερῶς εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ σκότους. Ἀλλ᾽ οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ παρουσιάζουσιν ἀκριβῶς τὰς αὐτὰς τάσεις. Ἀγύρται θρησκευτικοί, ἰατρικοὶ καὶ ἄλλοι ἀκμάζουσιν εἰς αὐτὰ τὰ κέντρα τῆς ὑψίστης διανοητικότητος, καὶ δύναταί τις ἀσφαλῶς νὰ εἴπῃ ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος ὑπάρχει ἐλεύθερος ἀπὸ τῆς κληρονομικῆς τάσεως τοῦ προσέχειν καὶ πιστεύειν εἰς τὸ ἀπίθανον καὶ τὸ μὴ ἀληθές.

Καὶ ὅταν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀσχολῶνται ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι «εἰς τὸ νὰ λέγωσι καὶ νὰ ἀκούωσί τι νεώτερον», μεταπίπτουσιν εἰς τὴν ἐνασχόλησιν τοῦ «ἐξασκεῖν τὴν φαντασίαν των.» Οἱοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ σκοπός, δι᾽ ὃν ἐδόθη ἡ δύναμις αὕτη τῆς ψυχῆς, τὸ κύριόν της ἔργον ἐν τῷ πεπτωκότι ἀνθρώπῳ εἶναι νὰ κλώθῃ μακρὰ νήματα ψεύδους, παρουσιάζουσα εἰς τὴν διάνοιαν σειρὰν ἀνυπάρκτων καὶ ἀδυνάτων πραγμάτων μεγάλης ποικιλίας· ὅτι δὲ ὁ χαρακτὴρ τῆς ἀνυπαρξίας των εἶναι γνωστός, οὐδόλως παρεμποδίζει τὴν τοιαύτην ἐνασχόλησιν καὶ καθὼς αἱ ἔμπρακτοι διασκεδάσεις εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἐπιδίδονται «διὰ νὰ περάσουν

τὸν καιρόν», ἐνῷ σπεύδουσι πρὸς τὴν αἰωνιότητα, οὕτω καὶ οἱ φαντασιώδεις οὗτοι λογισμοί των χρησιμεύουσιν ὅπως ἀποδιώξωσι πᾶν ὠφέλιμον ἀντικείμενον μελέτης καὶ ἀποκλείσωσι τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν ὁ Ἀπόστολος ὁμιλῶν περὶ μιᾶς φάσεως τοῦ Χριστιανικοῦ ἀγῶνος λέγει «ἐπειδὴ καθαιροῦμεν λογισμοὺς καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον ἐναντίον τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζομεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (Κορ. Β΄ ι΄ 5).

Ὑπάρχει πνευματική τις συνέπεια, τὴν ὁποίαν ἐπισύρουσι καθ᾽ ἑαυτῶν οἱ «μὴ δεχόμενοι τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας», καὶ ἡ συνέπεια αὕτη εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς παρούσης ἡμῶν μελέτης—ἤτοι ὅτι οὗτοι εἶναι πρόθυμοι «νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸ ψεῦδος», καὶ διατελοῦσιν ἐκτεθειμένοι «εἰς ἐνέργειαν πλάνης» καὶ εἰς ὅλα τὰ «σημεῖα καὶ τέρατα ψεύδους» καὶ εἰς «πᾶσαν ἀπάτην τῆς ἀδικίας» (Θεσσ. Β′ β΄ 6—11).

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα οὐ μόνον κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν καταφανῆ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς κοινῆς πείρας πάσης καρδίας γνωστά. Ἀποτελέσματα τίνος; Ὑπάρχει ἐξήγησις οἱαδήποτε, ἥτις νὰ ἀναλαμβάνῃ νὰ δείξῃ τὴν πηγὴν καὶ αἰτίαν τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων πλὴν τῆς μοναδικῆς πληροφορίας ἣν μᾶς δίδει τὸ τρίτον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως;

ΙΔ΄.

Μέσα Θείας ἐνεργείας ἐν τῷ κόσμῳ.

Εἰ καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου διατελοῦσι κατὰ τὸ παρὸν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Σατανᾶ καὶ διευθύνονται κατὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ· εἰ καὶ ὁ καιρός, καθ᾽ ὃν ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου θὰ γείνῃ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ Αὐτοῦ, εἰσέτι ἀνήκει εἰς τὸ μέλλον (Ἀποκ. ια′ 15), ὅμως ὑπάρχουσι μέσα Θείας ἐνεργείας **ἐν τῷ κόσμῳ** ἐνεργοῦντα παντοδυνάμως πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν παρόντα αἰῶνα. Ἕνεκα τῆς παρουσίας τῶν Θείων τούτων ἐνεργειῶν ὁ κόσμος οὗτος εἶναι πολὺ διάφορος παρ᾽ ὅ,τι ἄλλως θὰ ἦτο. Ἡ ἐν αὐτῷ παρουσία ἔστω καὶ μικροῦ ἀριθμοῦ πιστῶν, οἵτινες ἔχουσιν ἀληθῶς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ, ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ὅλου κόσμου. Προσέτι καθ᾽ ἅπασαν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας καὶ ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος ἐλευθέρως ἐξέλεξε τὴν ἰδίαν του κατεύθυνσιν, ἐν τούτοις ὁ Θεὸς ἐξήσκησεν ἀνωτέραν τινὰ διεύθυνσιν, ἐκτελέσας τὰς βουλὰς τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ θελήματος, καὶ ἠνάγκασεν ἔτι καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ἀνθρώπου νὰ καταντήσῃ εἰς ἔπαινον Αὐτοῦ (Ψαλμ. οε′ 10). Μέχρι τοῦδε πρὸς σαφεστέραν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἡμῶν πολὺ ὀλίγας νύξεις ἐδώκαμεν περὶ τῶν Θείων τούτων ἐνεργειῶν. Ἤδη ἂς ἐξετάσωμεν αὐτὰς συντόμως, ἵνα μάθωμεν τί κατορθώνει ο Θεὸς δι᾽ αὐτῶν κατὰ τὴν παροῦσαν οἰκονομίαν.

Ὁ Θεὸς εὐηρεστήθη διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους εἰς τὰ πλάσματά του δὲν ἀπεκάλυψε, νὰ ἐπιτρέψῃ ὥστε τὸ πείραμα ὅπερ ἡ ἀνθρωπότης ἐπεχείρησεν ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἐδὲμ διεξαχθῇ μέχρι τοῦ σημερινοῦ αὐτοῦ σημείου καὶ νὰ δοθῇ πλήρης εὐ-

καιρία ὅπως φανερωθῶσι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡγεμονίας τοῦ Σατανᾶ. Ἀπήτησε πολλὰς ἑκατονταετηρίδας ἡ διεξαγωγὴ τοῦ πειράματος τούτου, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ αὗται εἶναι ὡς ὀλίγαι ἡμέραι, καὶ ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλος, Αὐτὸς θὰ δικαιωθῇ, πᾶν δὲ στόμα θὰ ἐμφραχθῇ (Ῥωμ. γ' 19). Ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλιπεν ὁ Θεὸς τὸ πλάσμα Αὐτοῦ, ὅπως καταστραφῇ διὰ τοῦ ἰδίου του πειράματος. Ἐξ ἐναντίας ἔχει προνοήσει τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς Αὐτόν. Ὁ τρόπος οὗτος ἦν ἀείποτε εὐπρόσιτος, ἐζητήθη δὲ καὶ εὑρέθη παρ' ἐκείνων, οἵτινες ἐνόησαν μωρίαν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐπιμονῆς εἰς τὴν ματαίαν προσπάθειαν νὰ εὕρωσι κατοικίαν ἀναπαύσεως καὶ εὐλογίας ἐντὸς ἀθέου κόσμου.

Κατὰ τὴν παροῦσαν οἰκονομίαν, καθ' ἣν ἡμεῖς ζῶμεν, τὰ μέσα δι' ὧν ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ (καὶ τὰ ὁποῖα ἐν ᾧ εἶναι **ἐν τῷ κόσμῳ**, ὅμως εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα πρὸς τοὺς σκοποὺς τὰς ἐνασχολήσεις καὶ τὰς εὐχαριστήσεις αὐτοῦ καὶ ἰδίως πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ καὶ ἄρχοντα), εἶναι ὁ γραπτὸς Λόγος Αὐτοῦ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὁ μὲν γραπτὸς λόγος ἐδόθη ὡς ἡ βάσις τῆς πίστεως — ὥστε οἱ ἄνθρωποι νὰ πιστεύσωσι πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν αὐτῶν (Ἰω. κ' 31) Τοῦ δὲ Ἁγίου Πνεύματος ἡ ἀποστολὴ εἶναι νὰ ἐλέγξῃ τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς **ἁμαρτίας** τῆς ἀπιστίας, περὶ τῆς **δικαιοσύνης** τοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐλευθέρως προσφέρεται πρὸς πάντας, καὶ περὶ τῆς **κατακρίσεως** τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ὑπέστη ὑπὲρ πάντων ὅσοι δέχονται Αὐτὸν (Ἰω. ΙϚ' 8, Κορ. Α' α' 30, Ῥωμ. η' 1). Οὕτω δὲ ἐνεργῶν ὁ Θεὸς δὲν ἐπιχειρεῖ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κόσμου· (ἡ Γραφὴ δὲν ὑπόσχεται ὅτι τοῦτο θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου), ἀλλὰ λαμβάνει ἐκ τῶν ἐθνῶν λαὸν διὰ τὸ ὄνομα Αὐτοῦ (Πράξ. ιε' 14).

Τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ὅπερ σαφῶς ἀναγγέλλεται εἰς τὰς θεοπνεύστους Γραφάς, αἵτινες ἐδόθησαν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ. Πᾶς τις ἔχων τὸ μᾶλλον σύνηθες παρατηρητικὸν δύναται νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ νῦν διεξαγόμενον, ἂν καὶ εἶναι δὲ μόνον εἷς ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ οἱ ἐκ τῆς «ὁδοῦ τοῦ κόσμου» ἐπιστρέφοντες ζητοῦντες τὴν μόνην ἀληθῆ καὶ «ζῶσαν ὁδόν», ὅμως τὸ σύνολον εἶναι «μέγα πλῆθος, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἀριθμήσῃ».

Οὐδεμία ἐξήγησις δύναται νὰ δοθῇ περὶ τοῦ κόσμου, εἰ μὴ ἐκείνη, ἣν παρέχει ἡ Γραφή. Οὐδεμία ἐξήγησις δύναται νὰ δοθῇ περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἰ μὴ ἐκείνη, ἣν παρέχει ἡ Γραφή. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἐφήρμοζον ἐνταῦθα τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ συλλογίζεσθαι, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται προκειμένου περὶ ἄλλων ζητημάτων, καὶ ἂν ἤθελαν νὰ δεχθῶσι τὰ συμπεράσματα εἰς τὰ ὁποῖα ἄγει, πάντες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἱκανοὶ νὰ σκέπτωνται θὰ ἐδέχοντο τὴν ἐξήγησιν τῆς Γραφῆς ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως. Ἀλλ' ὁ ἐπιστήμων παύει τοῦ νὰ σκέπτεται ἐπιστημονικῶς καὶ ὁ φιλόσοφος παύει τοῦ νὰ σκέπτεται φιλοσοφικῶς καὶ ὁ ὀρθολογιστὴς παύει τοῦ νὰ λογίζηται ὀρθῶς, ἀκριβῶς ὅταν ἔλθῃ εἰς ζητήματα ὑψίστης σπουδαιότητος. Καὶ τοῦτο δὲ εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἀξιοπαρατήρητον γεγονός, περὶ τοῦ ὁποίου πάλιν δὲν ἔχομεν ἄλλην ἐξήγησιν, εἰ μὴ ἐκείνην ἣν παρέχει ἡ Γραφή. Διὰ τί συμβαίνει τοῦτο, εἰ μὴ διότι ὁ θεὸς τοῦ κόσμου τούτου τυφλώνει τὸν νοῦν τοῦ μὴ πιστεύοντος,

διὰ νὰ μὴ ἐπιλάμψῃ εἰς αὐτὸν ὁ φωτισμὸς τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ; (Κορ. Β΄ δ΄ 4).

Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ διδασκαλία τῆς Γραφῆς: — ἡ παραγγελία ἣν ὁποίαν ἡ Γραφὴ δίδει εἰς τὸν πιστόν, — νὰ ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὡς μὴ ἀνήκων εἰς αὐτόν, ὡς ξένος ἐν αὐτῷ καὶ ὁδοιπόρος, ὡς ξένος, τοῦ ὁποίου «τὸ πολίτευμα εἶναι ἐν οὐρανοῖς» (Φιλ. γ΄ 20).

*Τὴν παραγγελίαν ταύτην πρέπει νὰ δεχθῶμεν οὐχὶ ἁπλῶς ὡς εὐσεβὲς αἴσθημα, ἀλλ' ὡς ζῶσαν καὶ διοικοῦσαν ἡμᾶς ἀρχήν: «ἀποχωρίσθητε» (Κορ. Β΄ ε΄ 17). Καὶ τί ἄλλο θὰ ἐπεθύμει ὁ ἀναγνωρίζων τὴν ἀλήθειαν; Ἡ ἀλήθεια ἔχει πάντοτε δύναμιν ἁγιαστικὴν (τουτέστι χωριστικήν). Ὁ Κύριος ἡμῶν προσεύχεται ὑπὲρ τῶν ὀπαδῶν του λέγων «Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· **ὁ λόγος ὁ Σὸς** εἶναι ἀλήθεια» (Ἰω. ιζ΄ 17). Ἐάν τις πιστεύσῃ τὴν ἀλήθειαν κηρυττομένην ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, θὰ ἐπεθύμει τοὐλάχιστον πρὸς τὸ συμφέρον του, νὰ ἀπομακρυνθῇ καὶ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ παντὸς ὅπερ δεσμεύει αὐτὸν μετὰ τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν πραγμάτων, ἥτις διευθύνεται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Χριστοῦ. Πόσῳ μᾶλλον ἐὰν γινώσκῃ, ἀγαπᾷ, ἐμπιστεύηται καὶ ἀναμένῃ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, θὰ ἐπιθυμῇ νὰ μὴ εὑρίσκῃ ἱκανοποίησιν, ἡσυχίαν, παρηγορίαν ἢ εὐχαρίστησιν εἰς σύστημα, οἱ ἡγέται τοῦ ὁποίου ἀπέβαλον καὶ ἐσταύρωσαν Αὐτόν, καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπραττον τὸ αὐτὸ καὶ σήμερον!*

(Ἀκολουθεῖ) **Ξ. Π. Μ.**

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

ὑπὸ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΤΡΕΝΤΣ (**Richard Trench**)

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Τὰ θαύματα καὶ ἡ φύσις.

(συνέχεια)

Ἀπαραιτήτως λοιπὸν τὸ θαῦμα πρέπει νὰ ἦναι ἀποτέλεσμα ***ἐκτάκτου*** Θείας ἐπεμβάσεως, διαφόρου καὶ μεγαλειτέρας τῆς ***συνήθους*** τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν ἀναγνωρίζομεν ἐν παντὶ πράγματι. Εἰς τὸ θαῦμα ἐνεργοῦσι δυνάμεις τοῦ Θεοῦ διάφοροι ἐκείνων, αἵ ὁποῖαι δρῶσι συνήθως ἐν τῇ φύσει. Ἡ ἀεικίνητος ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ἥτις συνήθως καλύπτεται καὶ κρύπτεται ὄπισθεν τῶν «νόμων τῆς φύσεως», ὡς τοὺς ἀποκαλοῦμεν ἡμεῖς, ἀποκαλύπτεται ἐν τῷ θαύματι· ἐξέρχεται τοῦ παραπετάσματος καὶ βλέπομεν φανερὰ τὴν παντοδύναμον χεῖρα, ἥτις δρᾷ. Οὐχὶ ***ἐναντίον*** τῆς φύσεως, ἀλλ' ***ὑπεράνω*** τῆς φύσεως, τῶν συνήθων ἐνεργειῶν τῆς φύσεως, ***ἀνώτεραι*** δυνάμεις (ἀνώτεραι, ὄχι ὡς προερχόμεναι ἐξ ἀνωτέρας πη-

γῆς, ἀλλ' ὡς ἀποβλέπουσαι εἰς ἀνωτέρους σκοπούς) ἐπεμβαίνουσι καὶ καθίστανται αἰσθηταί.

Ἐν τούτοις, ὅταν λέγωμεν ὅτι τὸ θαῦμα πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἦναί τι **ἔκτακτον καὶ πρωτοφανές**, δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἓν φυσικὸν φαινόμενον δύναται νὰ καναντήσῃ **δι' ἡμᾶς** θαῦμα, ὡς ἐκ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐκδηλοῦται, ἢ ὡς ἐκ τῶν σκοπῶν, οὓς ἐξυπηρετεῖ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τῆς φύσεως ἢ ἐκ τῆς ἱστορίας, δὲν ἀποτελεῖ **θαῦμα** ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως. Δύναται ὅμως νὰ διαφαίνεται ἐν αὐτῷ ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ τόσον φανερῶς, ὥστε νὰ δικαιώμεθα νὰ τὸ ὀνομάσωμεν **θαῦμα τῆς Θείας Προνοίας**. Οὕτω λ. χ. πολλαὶ τῶν πληγῶν τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ ἦσαν αἱ φυσικαὶ πληγαὶ τῆς χώρας ἐκείνης, αὐξηθεῖσαι εἰς βαθμὸν ὅλως ἔκτακτον. Οὐδὲν ἐνέχει τὸ θαυματουργικὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ γεγονός, ὅτι φοβερὸν πλῆθος κυνομυιῶν ἐγέμισε τὰς οἰκίας τῶν Αἰγυπτίων ἢ ὅτι σμήνη ἀκρίδων κατέφαγον τὰς φυτείας αὐτῶν ἢ ὅτι θανατικὸν κατέστρεψε τὰ κτήνη αὐτῶν. Οὐδεμία τῶν πληγῶν τούτων ἦτο ἄγνωστος ἢ πρωτοφανὴς ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἡ φοβερὰ ἔντασις καὶ ἔκτασις αὐτῶν, συνεπείᾳ τοῦ λόγου τοῦ Μωϋσέως, καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐπῆλθον αἱ πληγαὶ αὗται κατόπιν προειδοποιήσεως τοῦ Μωϋσέως πρὸς τὸν Φαραώ, μᾶς δίδουσι τὸ δικαίωμα νὰ θεωρήσωμεν τὰς πληγὰς ταύτας ὡς **«θαύματα»** καὶ **«σημεῖα»**, καθὼς καὶ ὁ Ψαλμῳδὸς τὰς χαρακτηρίζει (Ψαλμ. οη'. 43) καὶ ὡς **«τέρατα»** (Πράξ. ς'. 36). Δὲν εἶναι θαῦμα τὸ ὅτι εὑρέθη νόμισμα εἰς τὸ στόμα ἑνὸς ἰχθύος (Ματθ. ιζ'. 27) ἢ ὅτι λέων εὗρεν ἄνθρωπον καθ' ὁδὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν (Α'. Βασιλ. ιγ'. 24) ἢ ὅτι ἔλαβε χώραν μία καταιγὶς μετὰ βροντῶν καὶ βροχῆς εἰς ἀσυνήθη ἐποχὴν τοῦ ἔτους (Α'. Σαμ. ιβ'. 16—19). Ἐν τούτοις, τὰ τοιαῦτα γεγονότα δύνανται νὰ συμπέσωσιν μὲ περιστάσεις τινὰς πρὸς **ἐνίσχυσιν πίστεως**, πρὸς **τιμωρίαν παρακοῆς**, ἢ πρὸς **ἀφύπνισιν συνειδήσεων**, ὥστε νὰ δυνάμεθα ἀνεπιφυλάκτως νὰ τὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς θαύματα (σημεῖα), πρὸ πάντων ὅταν ἐπέρχωνται εἰς ἐκπλήρωσιν καὶ ἐπισφράγισιν προρρήσεως ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου, ἐπιμαρτυροῦντα οὕτω πως τὴν πρόγνωσιν Αὐτοῦ, ὅπως ἄλλα θαύματα ἐπεμαρτύρησαν τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ.

Ἐνῷ ὅμως τὸ θαῦμα δὲν εἶναι ἐνέργεια τῆς φύσεως, δὲν εἶναι ὅμως ἐνέργεια **παρὰ φύσιν** ἢ **ἐναντίον τῆς φύσεως**, καὶ πολὺ ἐπιπολαίως καὶ ἀμαθῶς κρίνουσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες τὰ θαύματα χαρακτηρίζουσιν ὡς **παραβάσεις τῶν νόμων τῆς φύσεως**. Τὸ θαῦμα εἶναι τὸ **ὑπὲρ τὴν φύσιν** καὶ **ὑπεράνω αὐτῆς** γινόμενον.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ σώματος ἐκ τῶν νεκρῶν δὲν πρέπει νὰ χαρακτηρίζηται ὡς κἄτι παρὰ φύσιν ἢ ἐναντίον τῶν νόμων τῆς φύσεως· ἐν τούτοις οὐδεμία δύναμις ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ δυναμένη νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀνάστασιν ταύτην.

Τὰ θαύματα δέ, ὅσον καὶ ἂν προέρχωνται ἐκ δυνάμεως ἐνεργούσης ὑπεράνω καὶ πέραν τῶν φυσικῶν νόμων, οὐδόλως μειοῦσι τὸ κῦρος τῶν φυσικῶν τούτων νόμων, ἀλλὰ τοὐναντίον, εἰς τὸν ὀρθῶς κρίνοντα, ἐνισχύουσι καὶ ἀποδίδουσι τιμὴν εἰς τοὺς φυσικοὺς τούτους νόμους. Ὁ Χριστός, ὅταν διὰ λόγου ἐθεράπευε

πάσχοντά τινα, πράγματι ἠξίου ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος καὶ δημιουργὸς πάσης θεραπευτικῆς δυνάμεως. Καὶ πάλιν, ὅταν ἐπολλαπλασίαζε τοὺς ἄρτους καὶ τὰ ὀψάρια, ἢ ὅταν μετέβαλλε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον, τί ἄλλο ἔπραττεν εἰμὴ ὡς νὰ ἔλεγεν: «Ἐγὼ καὶ οὐδεὶς ἄλλος εἶμαι ὁ δίδων, διὰ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς βροχῆς, διὰ τῆς σπορᾶς καὶ τοῦ θερισμοῦ, τὴν τροφὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἐπειδὴ δὲ σεῖς οἱ ἄνθρωποι λησμονεῖτε τοῦτο καὶ ἀποδίδεται εἰς τὴν ἰδικήν σας ἐργασίαν τὴν παραγωγὴν τῆς τροφῆς ταύτης, σᾶς ὑπενθυμίζω διὰ τοῦ θαύματος τούτου ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς πηγὴ αὐτῆς».

Καὶ ἡ ὑπόμνησις αὕτη ἦτο ἀναγκαία. Διότι ἐὰν ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ἡ φύσις διακηρύττῃ καὶ φανερώνῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ ἄλλην ἔννοιαν συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἀποκρύπτῃ τὴν δόξαν ταύτην ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ νοὸς ἡμῶν, οὕτως ὥστε νὰ κινδυνεύωμεν διαρκῶς νὰ λησμονήσωμεν τὸν Θεόν. Ἑπομένως τὰ θαύματα ἦσαν ἀναγκαῖα πρὸς ὑπενθύμισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ θελήματος Αὐτοῦ. Καὶ ἁπλῶς ὡς τοιαύτη ὑπενθύμισις, ἐξυπηρέτουν ἕνα μέγαν καὶ ὑψηλὸν σκοπόν.

Ἀλλ' ἐξυπηρέτουν καὶ ἄλλους μεγάλους σκοπούς, ἔτι ἀμεσώτερον ἐνδιαφέροντας τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν σκοπῶν τούτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἡ αὐθεντία τῶν θαυμάτων.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ θαύματα, ἅτινα ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, βλέπομεν ἄλλα, ἔργα ἑνὸς ὄντος, ὅπερ ὥς τις πίθηκος, ἀπομιμεῖται τὸν Ὕψιστον καὶ ἀποτελεῖ οὕτως εἰπεῖν τὴν γελοιο[illegible]ρίαν τοῦ Παναγίου καὶ Παντοδυνάμου Θεοῦ. Τὸ ὂν τοῦτο, ὁ ***Σατανᾶς***, γν[illegible]ι ὅτι, διὰ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἰδιότητά του ὡς ***ἀντιπάλου*** ἢ ***ἀντιδίκου*** ἢ «[illegible]οντες», πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ἔργα, ἅτινα ἢ θὰ γίνωσι δεκτὰ ὡς ἀληθινὰ [illegible] τῶν ἀληθινῶν, ἢ ἐὰν ἀποδειχθῶσιν ὡς ψευδῆ, θὰ ἦναι τόσον ὅμοια πρὸς τὰ ἀληθινά, ὥστε νὰ συμπαρασύρωσι καὶ τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν ἀληθινῶν θαυμάτων. Τὰ θαύματα τοῦ Σατανᾶ χαρακτηρίζονται ἐν ταῖς Γραφαῖς ὡς «***σημεῖα καὶ τέρατα ψεύδους***» (Β.' Θεσσ. β.' 9), ὄχι διότι δὲν εἶναι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ πραγματικά, ἀλλὰ διότι ἐνεργοῦνται ***πρὸς στήριξιν τῆς βασιλείας τοῦ ψεύδους***, ἤτοι, ὡς ὁ Χρυσόστομος λέγει, «εἰς ψεῦδος ἄγουσιν».

Οὕτω μοὶ φαίνεται ἀναμφισβήτητον ὅτι συμφώνως πρὸς τὰς Γραφὰς πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι οἱ μάγοι τῶν Αἰγυπτίων ἐνεργοῦντες θαύματα συνέπραττον μὲ πνευματικὰς ἀοράτους δυνάμεις, τόσον ὅσον καὶ ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρών. Μόνον οὕτω πως ἐννοούμενος ὁ ἀγὼν μεταξὺ τῶν δύο ἀντιπάλων ὁμάδων ἔχει σοβαρότητά τινα. Ἐὰν οἱ Αἰγύπτιοι μάγοι ἦσαν ἁπλοῖ καὶ χυδαῖοι ταχυδακτυλουργοί, ἐνεργοῦντες ὀφθαλμαπάτας πρὸς παραπλάνησιν τοῦ Φαραὼ καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ, ὁ ἀγὼν τοῦ Μωϋσέως κατ' αὐτῶν θὰ ἔχανε τὴν σπουδαιότητα

αὐτοῦ. Ἀπ' ἐναντίας, ὁ ἀγὼν δὲν ἦτο ἁπλῶς ἀγὼν μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς κοσμικῆς δυνάμεως τοῦ Φαραώ, ἀλλ' ἀγὼν ἀφ' ἑνὸς μὲν μεταξὺ τοῦ ***Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ***, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ***θεῶν τῶν Αἰγυπτίων***, τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους καὶ τῆς κακίας, αἵτινες ἀπετέλουν τὸ στήριγμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ πονηροῦ ἐκείνου κράτους τῆς Αἰγύπτου. Διὰ τοῦτο ἔψαλεν ὁ Μωϋσῆς μετὰ τὴν νίκην: «Τίς ὅμοιός σου, Κύριε, μεταξὺ τῶν θεῶν;» (Ἐξόδ. ιε.΄ 11), καὶ ὁ Ἰεχωβᾶ εἶπε: «Θέλω κάμει κρίσιν ἐναντίον πάντων τῶν θεῶν τῆς Αἰγύπτου» (Ἐξ. δ. ιβ΄. 12). Ὅπως δὲ **τότε κατὰ τὴν ἔξοδον** τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οὕτω συνέβη καὶ βραδύτερον ὅταν ἐνηνθρώπησεν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος. Ὁ πειρασμὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦτο ἁπλῶς μία ἐκδήλωσις τῆς πολυειδοῦς ἀντιπράξεως τοῦ Σατανᾶ, **τῆς ὁποίας πάλιν** ἄλλην ἐκδήλωσιν ὑπαινίσσεται ὁ ἱερὸς συγγραφεύς, **προκειμένου περὶ τῆς κατὰ** τοῦ Παύλου ἀντιστάσεως Ἐλύμα τοῦ μάγου (Πράξ. ιγ.΄ 8, πρβλ. Β.΄ Τιμόθ. γ.΄ 8). Προλέγει δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ὅτι καὶ ἐν τῷ **μέλλοντι θὰ ἐξακολουθήσῃ** ἡ ἀντίπραξις αὕτη τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους (Ματθ. κδ.΄ 24: «**καὶ δώσουσι** σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, **καὶ τοὺς ἐκλεκτούς**». Ἀποκάλ. ιγ.΄ 18: «**καὶ** ποιεῖ σημεῖα μεγάλα . . . . **ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων**» (Πρβλ. Β.΄ Θεσσαλ. β.΄ 9).

Ἐνῷ ὅμως **τὰ ἔργα** τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ δὲν εἶναι ἁπλῶς **ταχυδακτυλουργίαι** καὶ ὀπταπάται, ***δὲν εἶναι καὶ θαύματα ὑπὸ τὴν ὑψίστην ἔννοιαν***, **καθ'** ὅτι δὲν ἀποβλέπουσιν εἰς τοὺς ***ὑψηλοὺς σκοπούς***, δι' οὓς ὁ Θεὸς **ποιεῖ τὰ θαύματα** Αὐτοῦ.

Ἀλλ' **ἀκριβῶς τὸ** γεγονὸς ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ ψεύδους ἐνεργεῖ καὶ αὐτὴ θαύματα, θὰ ἦτο ἀρκοῦσα ἀπόδειξις ὅπως μᾶς πείσῃ, ὅτι ***ἡ ἐνέργεια θαυμάτων δὲν ἀρκεῖ ὅπως βεβαιώσῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς διδασκαλίας τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτά.***

Ὁ δὲ Λόγος **τοῦ Θεοῦ** ρητῶς ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο (Δευτερ. ιγ.΄ 1—4). Τὸ θαῦμα δύναται ἁπλῶς νὰ ἀξιώσῃ ὅπως ὁ ἐνεργῶν αὐτὸ ἀκουσθῇ μετὰ προσοχῆς. Ἡ διδασκαλία του ὅμως πρέπει νὰ κριθῇ κεχωρισμένως ἀπὸ τοῦ θαύματος ***ὑπὸ τῶν συνειδήσεων τῶν ἀκροατῶν του***, καὶ ἐὰν εὑρεθῇ καλή, τότε ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς **ἀπὸ Θεοῦ** ἀπεσταλμένος **καὶ τὰ** θαύματά του ὡς ἐνεργούμενα διὰ τῆς δυνάμεως **τοῦ** Θεοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ θαῦμα εἶναι ἡ ***ἐπισφράγισις*** τῆς διδασκαλίας. Ἐὰν ὅμως ἡ διδασκαλία δὲν ἦναι σύμφωνος πρὸς τὸ θέλημα **τοῦ Θεοῦ**, οὐδὲν θαῦμα, ὁσονδήποτε ἐκπληκτικόν, δύναται νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὴν εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων.

Τοιουτοτρόπως ὅμως, θὰ εἴπῃ τις, ὁ ἁπλοϊκὸς καὶ ἄσοφος Χριστιανὸς δὲν εἶναι ἆρά γε ἐκτεθειμένος εἰς τὸν διπλοῦν κίνδυνον, ἢ τοῦ νὰ ἀπορρίψῃ διδασκαλίαν πράγματι προερχομένην ἐκ Θεοῦ ἢ τοῦ νὰ ἀποδεχθῇ διδασκαλίαν προερχομένην ἐκ πηγῆς πονηρᾶς, ἀφοῦ τὸ παρακολουθοῦν εἰς τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην περίπτωσιν θαῦμα δὲν εἶναι γνώρισμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ στηρίξῃ τὴν κρίσιν του; Βεβαίως ὑπάρχει ὁ κίνδυνος οὗτος· ἀλλ' ὁ αὐτὸς κίνδυνος ὑπάρχει εἰς πάντα τὰ ζητήματα, ἅτινα καλεῖται ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις νὰ κρίνῃ εἰς τὴν

πνευματικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Οὔτε περιορίζεται ὁ κίνδυνος οὗτος εἰς μόνους τοὺς ἁπλοϊκοὺς καὶ ἀσόφους, ἀλλὰ παρουσιάζεται εἰς πάντα ἄνθρωπον. Ἡ δὲ προφύλαξις κατὰ τοῦ κινδύνου τούτου δὲν ἔγκειται εἰς τὴν διανοητικήν, ἀλλ' εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο τονίζει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Β.' Θεσσ. β.' 7—12): «Διότι τὸ μυστήριον τῆς ἀνομίας ἤδη ἐνεργεῖται μόνον ἑωσοῦ ἐκβληθῇ ἐκ μέσου ὁ κωλύων τώρα· καὶ τότε θέλει ἔλθει κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας, μεταξὺ τῶν ἀπολλυμένων, διότι δὲν ἐδέχθησαν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας διὰ νὰ σωθῶσι. Καὶ διὰ τοῦτο θέλει πέμψει ἐπ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, ὥστε νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸ ψεῦδος· διὰ νὰ κατακριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' εὐαρεστηθέντες εἰς τὴν ἀδικίαν».

Ἐδῶ ἔγκειται καὶ ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν θαυμάτων τοῦ ψεύδους καὶ τῶν θαυμάτων τῆς βασιλείας τῆς ἀληθείας. Τὰ θαύματα τοῦ ψεύδους εἶναι ἀνήθικα, ἤτοι, στεροῦνται οἱουδήποτε ἠθικοῦ χαρακτῆρος ἢ σκοποῦ, ἐνῷ τὰ θαύματα τῆς ἀληθείας ἀποβλέπουσιν εἰς ἕνα ὑψηλὸν ἠθικὸν σκοπόν. Τοῦτο ἐξαίρει ὁ Ὠριγένης, ἀπαντῶν εἰς ἐκείνους οἵτινες ὑπεστήριζον, ὅτι καὶ τῶν ἐθνικῶν σοφῶν καὶ ἡμιθέων τὰ σημεῖα καὶ τέρατα δὲν ἦσαν κατώτερα τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «Τί προέκυψεν,» ἐρωτᾷ, «ἐκ τῶν ἔργων τούτων; Εἰς τί κοινωφελὲς ἀποτέλεσμα κατέληξαν; Ποία κοινωνία ἱδρύθη τῇ βοηθείᾳ αὐτῶν;»

«Δεικνύτωσαν ἡμῖν Ἕλληνες τῶν κατειλημμένων τινὸς βιωφελές, λαμπρὸν καὶ παρατεῖνον ἐπὶ τὰς ὕστερον γενεάς, καὶ τηλικοῦτον ἔργον ὡς ἐμποιεῖν πιθανότητα τῷ περὶ αὐτῶν μύθῳ, λέγοντες ἀπὸ θείας αὐτοὺς γεγονέναι σπορᾶς». (Κατὰ Κέλσου Γ. 1. 67).

Δεικνύει μάλιστα τὸν ὅλως ἰδιάζοντα χαρακτῆρα τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ, ὡς πηγάζοντα ἐξ αὐτῆς τῆς θείας αὐτοῦ καταγωγῆς καὶ τῆς ἀσπίλου ζωῆς, ἐπιβεβαιούσης τὴν ὑψηλήν του διδασκαλίαν : «Καὶ ἦν ἂν ὅμοια, εἰ μέχρι ἀποδείξεως ὁμοίως τοῖς μαγγανεύουσιν ἔφθανε δεῖξαι· νυνὶ δὲ οὐδεὶς μὲν τῶν γοήτων δι' ὧν ποιεῖ ἐπὶ τὴν τῶν ἠθῶν ἐπανόρθωσιν καλεῖ τοὺς θεασαμένους, οὐδὲ φόβῳ Θεοῦ παιδαγωγεῖ τοὺς καταπλαγέντας τὰ θεάματα, οὐδὲ πειρᾶται πείθειν οὕτω ζῆν τοὺς ἰδόντας, ὡς δικαιωθησομένους ὑπὸ Θεοῦ. Καὶ οὐδὲν τούτων ποιοῦσι γόητες, ἐπειδὴ οὐ δύνανται, ἢ μηδὲ βούλονται, μηδὲ θέλουσι πραγματεύεσθαί τι περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων διορθώσεως, ἅτε καὶ αὐτοὶ πλήρεις ὄντες αἰσχίστων καὶ ἐπιρρητοτάτων ἁμαρτημάτων. Ὁ δέ, δι' ὧν ἐποίει παραδόξων, ἐπὶ τὴν τῶν ἠθῶν ἐπανόρθωσιν ἐπαγομένους τοὺς θεωροῦντας τὰ γιγνόμενα καλῶς, πῶς οὐκ εἰκὸς ὅτι παρεῖχεν ἑαυτὸν οὐ μόνον τοῖς γνησίοις αὐτοῦ μαθηταῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς λοιποῖς παράδειγμα ἀρίστου βίου, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ προτραπῶσιν ἐπὶ τὸ διδάσκειν κατὰ τὸ Θεοῦ βούλημα τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οἱ λοιποί, πλέον διδαχθέντες ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ ἤθους ἢ καὶ τῶν παραδόξων, ὡς χρὴ βιοῦν, πάντα πράττωσι κατ' ἀναφορὰν τοῦ ἀρέσκειν τῷ ἐπὶ πᾶσι Θεῷ;»

Καὶ ἐπιλέγει, ἐπιβεβαιῶν οὕτω διὰ τῆς θείας καταγωγῆς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν αὐθεντίαν τῶν θαυμάτων «Εἰ δὲ τοιοῦτος ἦν ὁ τοῦ Ἰησοῦ βίος, πῶς εὐλόγως ἄν τις αὐτὸν τῇ προαιρέσει τῶν γοήτων παραβάλοι, καὶ μὴ κατ' ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ εἶναι πιστεύσοι ἐν ἀνθρωπίνῳ φανέντα σώματι ἐπ' εὐεργεσίᾳ τοῦ γένους ἡμῶν ;» (Ὠριγένης κατὰ Κέλσου. I. 67).

Τοῦτ' αὐτὸ φέρει ὡς ἀπόδειξιν τῆς θείας πηγῆς τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ Κλήμης (Ὁμολ. II. 32—34. καὶ αὐτόθι σελ. 629.) Καὶ ὁ Εὐσέβιος εἰς τὰς Εὐαγγελικὰς Ἀποδείξεις III. Πρὸς τοὺς ἀπειθοῦντας τῇ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν περὶ τῶν παραδόξων πράξεων διηγήσει.»

(ἀκολουθεῖ)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΑΠ' ΑΡΧΗΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Ὁ Προτεσταντισμὸς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ.

(συνέχεια)

Ἡ βασίλισσα **Ἐλισσάβετ** (1558—1603) ὑπῆρξεν ὀπαδὸς τῆς Μεταρρυθμίσεως λίαν συντηρητική. Ἡ πρώτη αὐτῆς φροντὶς ἦτο νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Κοινοβούλιον τὴν ψήφισιν νόμου, δι' οὗ πάλιν τὸ ***Στέμμα ἐκηρύσσετο κοσμικὸς ἀρχηγὸς τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας***, ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τῆς Ἐλισσάβετ Ἐρρίκου τοῦ Η.' Ὁ Προτεσταντισμὸς ἱδρύθη ὁριστικῶς πλέον ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ νέος ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Πάρκερ ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ καθολικοῦ ἐπισκόπου Μπάρλοου, ὅστις εἶχεν ἀσπασθῆ τὸν Καλβινισμόν. Τὸ ***Βιβλίον τῆς Δημοσίας Λατρείας*** τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὑπὸ τῆς Μαρίας καταργηθέν, ἐθεσπίσθη καὶ πάλιν, μὲ διαφόρους τροποποιήσεις.

Τὰ 42 ***Ἄρθρα τῆς Πίστεως***, ἀναθεωρηθέντα καὶ περιορισθέντα εἰς 39, ἀπετέλεσαν ἔκτοτε τὸ Σύμβολον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Τὰ ἄρθρα ταῦτα κατηρτίσθησαν κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Λουθηρανικῆς Αὐγουσταίας Ὁμολογίας, ἀλλ' εἰς τὸ ζήτημα τῆς Εὐχαριστίας ἀποδέχονται τὴν θεολογίαν τοῦ Καλβίνου καὶ οὐχὶ τοῦ Λουθήρου. Κατὰ τὰ ἄρθρα ταῦτα, ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ἡ μόνη πηγὴ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, αἱ δὲ ἀρχαῖαι ἐκκλησιαστικαὶ παραδόσεις εἶναι δεκταὶ μόνον ἐφ' ὅσον φανερῶς συμφωνοῦσι μετὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἡ δικαίωσις ἀναγνωρίζεται ὡς ἀποκτωμένη μόνον διὰ τῆς πίστεως καὶ οὐχὶ ἐξ ἔργων,

Ἐκ τῶν «μυστηρίων», ἢ τελετῶν, εἶναι δεκτὰ μόνον τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ Εὐχαριστία. Ἡ μετουσίωσις ἀπορρίπτεται, καθὼς καὶ ἡ λειτουργία καὶ τὸ δόγμα τοῦ καθαρτηρίου πυρὸς ἢ τῆς μεσαίας καταστάσεως. Ἀποκηρύττεται ἡ ἐπίκλησις καὶ προσκύνησις τῶν ἁγίων καὶ τῆς Παρθένου, ὡς καὶ ἡ χρῆσις καὶ προσκύνησις εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων. Ἡ Ἀγγλικανικὴ ὅμως Ἐκκλησία διετήρησε τοὺς ἐπισκόπους, εἰς τοῦτο διαφέρουσα τῶν λοιπῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν (*). Ἡ δὲ Ἀγγλικανικὴ ἀκολουθία, ὡς αὕτη διαγράφεται εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Δημοσίας Λατρείας, εἶναι στερεότυπος καὶ ὑποχρεωτική, οὐδ᾽ ἐπιτρέπει οἱανδήποτε παρέκκλισιν. Καὶ εἰς τοῦτο διαφέρει ἡ Ἀγγλικανικὴ τῶν λοιπῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀληθῶς καὶ ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Καλβῖνος καὶ ὁ Νὼξ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἱδρύσεως τῶν Προτεσταντικῶν ἐκκλησιῶν ἔσπευσαν νὰ καταρτίσωσι βιβλία τάξεως τῆς Δημοσίας Λατρείας πρὸς χρῆσιν τοῦ κλήρου αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα βιβλία ἐθεωρήθησαν μᾶλλον ὡς βοηθήματα χρησιμώτατα διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς λειτουργούς, οὐχὶ ὅμως ὡς ὑποχρεωτικὰ ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς λεπτομερείαις.

Τοιουτοτρόπως ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀπετέλεσε τὸν τρίτον κύριον τύπον τοῦ Προτεσταντισμοῦ· διὸ καὶ ***Ἐπισκοπικὴ*** καλεῖται εἰς ὅσας χώρας ἐξηπλώθη ἔξω τῆς Ἀγγλίας.

Ἀνακηρυχθεῖσα ἡ Ἐλισσάβετ κοσμικὴ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἠθέλησε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σύστημα τὸ ἐφαρμοσθὲν ἐν Γερμανίᾳ διὰ τῆς ἐν Αὐγούστῃ Συμφωνίας τοῦ 1555, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς ἑκάστης χώρας ἀκολουθεῖ τὸ θρήσκευμα τοῦ ἡγεμόνος τῆς χώρας (cujus regio ejus religio). Διὸ ἐζήτησε καὶ ἐψηφίσθη ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου ὁ ***Νόμος περὶ Συμμορφώσεως***, καθ᾽ ὃν ἡ χρῆσις τοῦ Βιβλίου τῆς Δημοσίας Λατρείας ἦτο ὑποχρεωτικὴ εἰς πάντας, πάντες δὲ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑπογράψωσι δήλωσιν ἀναγνωρίζοντες τὴν βασίλισσαν ὡς τὸν κοσμικὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας. Συνάμα δὲ ἐνομοθετήθη ***Ἀνώτατον Εἰδικὸν Δικαστήριον*** πρὸς αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τούτων. Καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὕτη, ὡς ἦτο φυσικόν, προσέκρουσεν εἰς πολλὰς ἀντιδράσεις.

Ἐν πρώτοις, οἱ Καθολικοὶ τῆς Ἀγγλίας ἦσαν εἰσέτι λίαν πολυάριθμοι, ἀποτελοῦντες, κατά τινας ἱστορικούς, τὰ δύο πέμπτα τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ. Καὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς αὐτῶν εἰς συμμόρφωσιν εἰς ἐκκλησιαστικὸν σύστημα, ὅπερ ἀντὶ τοῦ Πάπα ἀνεγνώριζε κοσμικὸν ἡγεμόνα ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς δογματικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀπέρριπτε τόσας διδασκαλίας καὶ τόσους ἐκκλ. τύπους προσφιλεῖς εἰς αὐτούς, δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἐξεγείρῃ τοὺς Καθολικοὺς εἰς ἀντίστασιν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον.

Ἐξ ἀντιθέτου, τὰ Προτεσταντικὰ στοιχεῖα ἐν τῇ χώρᾳ τὰ ἀποκλίνοντα πρὸς

(*) Μόνον ἐν Σουηδίᾳ ἡ Λουθηρανὴ Ἐκκλησία διετήρησεν ἐπισκόπους, καὶ τοῦτο, ὡς ἀναφέρει ἡ ἱστορία, κατὰ συμβουλὴν αὐτοῦ τοῦ Καλβίνου, οὗτινος ἐζητήθη ἡ γνώμη καὶ ὅστις ἀπεφάνθη ὅτι ἡ διατήρησις τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπισκόπων θὰ συνετέλει εἰς τὴν παγίωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Σουηδίᾳ, ὡς ἐκ τῶν εἰδικῶν περιστάσεων τῆς χώρας ἐκείνης.

τὸν Καλβινισμὸν καὶ πρὸς τὴν ἁπλουστέραν λατρείαν τῶν Ἑλβετῶν Μεταρρυθμιστῶν, ἀπέκρουον τὴν ἐπισκοπικὴν ἱεραρχίαν καὶ τὴν ἔστω καὶ μετρίαν πολυτέλειαν τύπων τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλ. τάξεως, πρὸ πάντων δὲ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Στέμματος ὡς Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ τοιοῦτοι λοιπὸν ἐξεγερθέντες ἀπετέλεσαν ἰσχυρὰν μερίδα, ἥτις ἔκτοτε ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκλήθη «***Μὴ Συμμορφουμένη***» (Non-conformist) καὶ μετ' ὀλίγον οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς ὠνομάσθησαν ***Πουριτανοὶ*** (ἤτοι ***Καθαρεύοντες)***, καθ' ὃ ζητοῦντες τὴν ἀποκάθαρσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς λατρείας ἀπὸ παντὸς ὅ,τι ἀπεμακρύνετο τῆς Ἀποστολικῆς ἁπλότητος. Δογματικῶς οἱ Πουριτανοὶ οὐδόλως διεφώνουν πρὸς τὴν ἐπίσημον κρατικὴν Ἐκκλησίαν, ἤθελον δὲ ἁπλῶς ἐκκλ. διοίκησιν διὰ πρεσβυτέρων, κατάργησιν τῶν ἱερατικῶν ἀμφίων, τῶν γονυκλισιῶν, στερεοτύπων προσευχῶν, κτλ. Οἱ Πουριτανοὶ βραδύτερον διῃρέθησαν εἰς ***Πρεσβυτερικούς***, οἵτινες εἴχοντο τῆς διὰ πρεσβυτέρων διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς ***Ἀνεξαρτήτους***, οἵτινες ἤθελον τελείως δημοκρατικὴν ἐκκλ. διοίκησιν.

Πρὸς τὰς Πουριτανικὰς ἰδέας συνεπάθουν οὐκ ὀλίγοι τῶν Ἀγγλικανικῶν ἐπισκόπων τῆς πρὸ τῆς Ἐλισσάβετ ἐποχῆς. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κράνμερ, ὁ Ρίδλεϋ καὶ πρωτίστως ὁ ἐπίσκοπος Χοῦπερ, ὅστις καὶ θεωρεῖται ὡς ὁ πατὴρ τοῦ Πουριτανισμοῦ, ἐθεώρουν τοὺς ἐπισκόπους ***ὡς ἁπλοῦς πρεσβυτέρους***, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ὁριζόμενα. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνάρρησιν τῆς Ἐλισσάβετ καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἐθνικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους, ἐπεκράτησαν οἱ ὑποστηρίζοντες ***ἱεραρχίαν ἐπισκοπικήν***, συμφώνως πρὸς τὰς ἰδέας τῆς βασιλίσσης, ἥτις ἐζήτει ἐκκλ. πολίτευμα, δυνάμενον νὰ προσελκύσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους ἐκ τῶν μετριοπαθῶν Καθολικῶν ὑπηκόων αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Ἐλισσάβετ ἐν τούτοις οἱ Πουριτανοὶ δὲν κατεδιώχθησαν κατ' ἀρχάς. Μόνον ὅταν ἀπεσπάσθησαν ἀπ' αὐτῶν οἱ Ἀνεξάρτητοι ὑπὸ τὸν Ροβέρτον Μπράουν (Brown), κατὰ τῶν τελευταίων τούτων κυρίως ἐστράφη τὸ Ἀνώτατον Εἰδικὸν Δικαστήριον καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκπατρισθῶσιν εἰς Ὁλλανδίαν.

Κατὰ τῶν ***Καθολικῶν*** ἐπίσης ἡ Ἐλισσάβετ κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε νὰ φανῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ἠπία. Δυστυχῶς ὅμως οὗτοι, παρακινούμενοι ὑπὸ Ἰησουϊτῶν ἀπεσταλμένων, ἐπανειλημμένως ἐξετράπησαν εἰς συνωμοσίας καὶ ἐνόπλους στάσεις κατὰ τῆς Ἐλισσάβετ, καὶ οὕτω βαθμηδὸν περιῆλθον ὑπὸ τὴν δυσμένειαν αὐτῆς, κατεδιώχθησαν δὲ διὰ λόγους οὐχὶ θρησκευτικούς, ἀλλὰ πολιτικούς.

Ἡ Ἐλισσάβετ, ἄλλως τε, εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ποικίλους ***ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς***. Ὁ Πάπας, ἀφοῦ πρῶτον ἐπρότεινεν εἰς αὐτὴν συμφιλίωσιν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀναγνωρίσῃ ἐκείνη τὴν πνευματικήν του ἐπικυριαρχίαν καὶ νὰ εἰσαγάγῃ ὀλίγας τινας μεταβολὰς εἰς τὸ δογματικὸν καὶ διοικητικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας, ὅταν αἱ προτάσεις αὗται ἀπερρίφθησαν, προέβη εἰς τὸν ἀφορισμὸν τῆς βασιλίσσης καὶ ἔλυσε τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς τοῦ ὅρκου πίστεως πρὸς αὐτήν. Ἐξ ἄλλου, ὁ Φίλιππος Β'. τῆς Ἱσπανίας, ὅστις εἶχε νυμφευθῆ τὴν βασίλισσαν Μαρίαν, προκάτοχον τῆς Ἐλισσάβετ, ἐξηκολούθει νὰ διεκδικῇ τὸν θρό-

νον τῆς Ἀγγλίας καὶ νὰ θεωρῇ τὴν Ἐλισσάβετ ὡς νόθον καὶ σφετερίστριαν τῶν δικαιωμάτων του. Ἀφοῦ δὲ ποικιλοτρόπως ἐπολέμησε τὴν Ἀγγλίαν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἐπὶ τέλους διηύθυνε κατ' αὐτῆς τεράστιον στόλον, τὴν λεγομένην ***Μεγάλην Ἀρμάδαν*** (1588), ἥτις θὰ ἀπεβίβαζε πολυάριθμον στρατὸν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῇ συνδρομῇ τῶν Ἄγγλων Καθολικῶν θὰ ἐγίνετο κυρία τῆς χώρας. Ἀλλ' οὔτε οἱ Ἄγγλοι Καθολικοὶ ἐδέχθησαν νὰ ὑποβοηθήσωσι τὴν ὑποδούλωσιν τῆς πατρίδος των εἰς τὸν μισητὸν Ἱσπανόν, οὔτε ἡ Ἀρμάδα ἠδυνήθη νὰ ἀποβιβάσῃ στρατὸν ἐν Ἀγγλίᾳ, διότι ἀφοῦ πρῶτον ὑπέστη ἀλλεπαλλήλους ἥττας ἐκ μέρους τοῦ μικροτέρου ἀλλὰ μαχιμωτέρου Ἀγγλικοῦ στόλου, ἐπὶ τέλους κατεστράφη ὁλοτελῶς ὑπὸ φοβερᾶς τρικυμίας.

Ἐπίσης ἡ Ἐλισσάβετ διὰ τῆς δραστηρίας αὐτῆς πολιτικῆς κατώρθωσε νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Γάλλους ἐκ Σκωτίας καὶ ἐξ Ἰρλανδίας, ἐβοήθησε δὲ σθεναρῶς διὰ στρατευμάτων τοὺς Ὁλλανδοὺς Προτεστάντας εἰς τὸν ἄνισον ἀγῶνά των κατὰ τοῦ Φιλίππου.

Τὴν Ἐλισσάβετ διεδέχθη ἐπὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου ***Ἰάκωβος*** ὁ Α'. (1603—1625), ὅστις μέχρι τότε ἦτο βασιλεὺς τῆς ὁμόρου Σκωτίας, οὕτω δὲ ἥνωσε διὰ πρώτην φορὰν τὰ στέμματα τῶν δύο βασιλείων. Ὁ Ἰάκωβος ἦτο Πρεσβυτερικὸς τὸ θρήσκευμα καὶ ἐφαντάζετο ἑαυτὸν δεινὸν θεολόγον. Ἐν τούτοις ὢν ἄνθρωπος μικρόνους καὶ σχολαστικός, στερούμενος τοῦ ἀληθοῦς θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἐπέδειξε μεγάλην καὶ πείσμονα ἀδιαλλαξίαν πρός τε τοὺς Καθολικοὺς καὶ πρὸς τοὺς Πουριτανοὺς τῆς Ἀγγλίας. Οἱ μὲν Καθολικοὶ πράγματι συνώμωσαν ἐναντίον του ἐπανειλημμένως· μεταξὺ ἄλλων συνομωσιῶν, ἀπεπειράθησαν νὰ ἀνατινάξουν διὰ πυρίτιδος τὸ κτίριον τοῦ Κοινοβουλίου, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ μετέβαινεν ὁ Ἰάκωβος νὰ κηρύξῃ τὴν ἔναρξιν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Αἱ συνομωσίαι αὗται ἐτιμωρήθησαν ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Πουριτανοὺς οὐχὶ ὀλιγώτερον σκληρῶς ἐφέρθη ὁ Ἰάκωβος. Χίλιοι Πουριτανοὶ ἱεροκήρυκες τῷ παρουσίασαν αἴτησιν, ἅμα τῇ ἀναρρήσει του, ζητοῦντες τὴν ἀποκάθαρσιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν «ἀνθρωπίνων τύπων καὶ ἱεροτελεστιῶν» καὶ τὴν ἐπάνοδον εἰς καθαρωτέραν διδασκαλίαν καὶ εὐσεβέστερον κλῆρον. Εἰς τούτους ὁ βασιλεὺς ἀπήντησε σκαιότατα, εἰπὼν ὅτι ἡ μοναρχία ἐν τῇ πολιτείᾳ ἔχει ἀνάγκην τῆς μοναρχίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἤτοι τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπισκόπων· ἠπείλησε δὲ τοὺς Πουριτανοὺς μὲ ὅλην τὴν αὐστηρότητα τοῦ νόμου περὶ Συμμορφώσεως, ἐὰν ἐπέμενον ἀρνούμενοι συμμόρφωσιν. Ἐν τούτοις τὸ ἑπόμενον ἔτος (1604) ἐνέκρινεν ὁ Ἰάκωβος, τῇ ἐπεμβάσει τῶν Πουριτανῶν, νὰ γίνῃ νέα μετάφρασις τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἥτις καὶ ἀπεπερατώθη τῷ 1611. Αὕτη δὲ ἡ μετάφρασις παραμένει μέχρι σήμερον ἡ παραδεδεγμένη Ἀγγλικὴ Βίβλος, φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ Ἰακώβου. Ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς ἐδείχθη τόσῳ πρόθυμος εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἦτο ὅτι ἡ προηγουμένη ἔκδοσις (τῆς Γενεύης) εἰς τὸν πρόλογον αὐτῆς περιεῖχε καί τινας φράσεις οὐχὶ κολακευτικὰς διά τοὺς βασιλεῖς.

Πρὸς τοὺς Πουριτανοὺς ὅμως ὁ Ἰάκωβος παρέμεινεν ἀμείλικτος, καὶ ἐζήτησε διὰ παντὸς τρόπου νὰ τοὺς καταπνίξῃ. Ἀλλ' ὁ Πουριτανισμὸς εἶχεν ἰσχυρὰν ἀντιπροσωπείαν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, πᾶσαι δὲ αἱ προσπάθειαι τοῦ βασιλέως εὗρον ἀπόλυτον ἀντίστασιν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς. Τέλος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐπισκόπου Λονδίνου Μπάγκροφτ ὁ Ἰάκωβος διενοήθη νὰ καταργήσῃ τὴν Βουλήν. Κατὰ τὸ 1920 διεκήρυξεν ὅτι δὲν ἀναγνωρίζει εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναμίξεως εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας καὶ προέβη εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ἐξήγειρε τοιαύτην θύελλαν πολιτικὴν εἰς τὴν χώραν, ὥστε ταχέως ἀνεγνώρισε τὸ λάθος του. Μετ' ὀλίγον τὸν κατέλαβεν ὁ θάνατος, οὕτω δὲ ἐκληροδότησε τὸν ἐναντίον τῆς Βουλῆς ἀγῶνα εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχόν του ***Κάρολον τὸν Α'***. (1625—1645).

Ὁ Κάρολος ἦτο ἱκανώτερος τοῦ πατρός του· εἶχε πολιτικότητα καὶ φρόνησιν καὶ ἀξιοπρέπειαν μεγαλητέραν. Ἀλλ' εἶχε τὰς αὐτὰς ἀπολυταρχικὰς ἰδέας καὶ τὸν αὐτὸν στενοκέφαλον φανατισμὸν μὲ τὸν πατέρα του, ἦτο δὲ συνάμα καὶ ἐπίμονος καὶ ὑποκριτής. Ἐθεώρει ἑαυτὸν ἐλεύθερον νὰ παραβαίνῃ ἀσυστόλως οἱανδήποτε ὑπόσχεσιν ἢ ὅρκον. Τὴν Βουλὴν εὗρεν ὅλως ἀπρόθυμον νὰ ψηφίσῃ τὰς πιστώσεις, ἃς ἐζήτει· διὰ τοῦτο διέλυσεν αὐτὴν τρὶς κατὰ συνέχειαν ἐντὸς τετραετίας, μεθ' ὃ ἀπεφάσισε νὰ κυβερνήσῃ τὴν χώραν ἄνευ Βουλῆς· καὶ ἐπὶ ἕνδεκα ἔτη δὲν προεκήρυξεν ἐκλογάς.

Εἰς τὴν σφαλερὰν καὶ ἐπικίνδυνον ταύτην πολιτείαν ὁ βασιλεὺς εὗρεν ὑποστηρικτήν, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας (Laud), τῇ συμβουλῇ του ὁποίου διέταξεν, ὅπως μετὰ τὴν πρωϊνὴν λατρείαν τῆς Κυριακῆς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγινώσκηται ἀπὸ ἄμβωνος τὸ λεγόμενον «***Διάταγμα περὶ διασκεδάσεων***» (Book of Sports), ὅπερ συνίστα εἰς τὸν λαὸν νὰ καταγίνηται εἰς τὰς διασκεδάσεις κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς Κυριακῆς ἡμέρας. Τοῦτο ἐγένετο ἐξ ἐμπαθοῦς περιφρονήσεως πρὸς τοὺς Πουριτανούς, οἵτινες περὶ πολλοῦ εἶχον τὴν τήρησιν τῆς Κυριακῆς ὡς ἡμέρας ἁγίας καὶ ἀφιερωμένης εἰς πνευματικὰς ἐνασχολήσεις. Πολυάριθμοι κληρικοὶ Πουριτανοὶ ἠρνήθησαν νὰ ἀναγνώσωσι τὸ ἀσεβὲς τοῦτο διάταγμα ἀπὸ ἄμβωνος, καὶ διὰ τὴν ἄρνησιν ταύτην ἐτιμωρήθησαν διὰ φυλακίσεως καὶ καθαιρέσεως. Ὡς ἀπάντησιν πρὸς τὰς καταδιώξεις ταύτας πολλοὶ Πουριτανοὶ κληρικοὶ ὠργάνωσαν θρησκευτικὰς διαλέξεις διὰ τὰ ἀπογεύματα τῶν Κυριακῶν· τὰς διαλέξεις ὅμως ταύτας ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἀπηγόρευσε προκαλέσας οὕτω μέγαν ἀναβρασμόν.

Τέλος, ἡ λαϊκὴ ἀγανάκτησις κατὰ τοῦ βασιλέως διά τε τὰς πολιτικὰς καὶ τὰς θρησκευτικάς του αὐθαιρεσίας ἔλαβε τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε ὁ Κάρολος ἠναγκάσθη πλέον νὰ συγκαλέσῃ τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν αὕτη ἠρνήθη νὰ ψηφίσῃ τὰς πιστώσεις, ἃς ἐζήτει ὁ βασιλεύς, διὸ καὶ διελύθη ἀμέσως. Δὲν ἐτόλμησεν ὅμως ὁ Κάρολος νὰ μὴ διατάξῃ νέας ἐκλογάς, ἡ δὲ νέα Βουλὴ ὁμοφώνως κατεδίκασε τὴν πολιτικὴν τοῦ Καρόλου, ψηφίσασα ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διάλυσις αὐτῆς ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς της. Εὐθὺς δὲ κατόπιν προέβη εἰς τὴν καταδίκην εἰς θάνατον

τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λὼδ καὶ τοῦ ἑτέρου τῶν μυστικοσυμβούλων τοῦ βασιλέως Λόρδου Στράφφορδ, οἵτινες καὶ ἀπεκεφαλίσθησαν.

Ἐπίσης κατήργησε τὸ Ἀνώτατον Εἰδικὸν Δικαστήριον. Ὅταν δὲ ὁ Κάρολος προσεπάθησε νὰ ἀντισταθῇ, ἡ λαϊκὴ ἐξέγερσις ἐκορυφώθη καὶ ὁ Κάρολος ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πρωτευούσης. Οὕτω δὲ ἤρχισεν ὁ ***ἐμφύλιος πόλεμος***, καθ᾿ ὃν οἱ Πουριτανοὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ***Ὀλιβέρου Κρόμουελλ***, ἀφοῦ κατετρόπωσαν τὰ βασιλικὰ στρατεύματα εἰς ἀλλεπαλλήλους μάχας, συνέλαβον τὸν βασιλέα καὶ ἀφοῦ τὸν εἰσήγαγον εἰς δίκην ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν (1649). Ἡ βασιλεία κατελύθη καὶ ἱδρύθη ἡ δημοκρατία, ὑπὸ κυβερνήτην τὸν Κρόμουελλ, ἥτις διήρκεσε μέχρι τοῦ 1660.

(ἀκολουθεῖ).

ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΕΝ ΥΔΑΤΙ ΚΑΙ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΕΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙ ΑΓΙΩι

(συνέχεια)

3. ***Ἀλλὰ τί εἶναι κατ᾿ οὐσίαν τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα*** καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν ὡρίσθη παρὰ τοῦ Κυρίου; Πρὸς ἀπόκρισιν εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα ὁδηγοῦσιν οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Κυρίου φυσικῶς καὶ ἀβιάστως λαμβανόμενοι, ὅστις πρὶν ἢ ἀναληφθῇ, ἔδωκε τὴν γνωστὴν παραγγελίαν εἰς τοὺς μαθητὰς λέγων (Ματ. κη΄ 19): «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς κτλ.» Οἱ Βαπτισταὶ καὶ οἱ τὴν ἀντίληψιν τῶν Βαπτιστῶν ἀκολουθοῦντες, ἐπιμένουσιν ὅτι τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα πρέπει ***ἐν πάσῃ ἀνεξαιρέτως περιπτώσει*** νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μαθήτευσιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἀλλὰ τότε ἔπρεπεν ὁ Κύριος νὰ εἴπῃ: «Πορευθέντες εἰς πάντα τὰ ἔθνη καὶ μαθητεύσαντες αὐτοὺς βαπτίζετε...» Τότε θὰ ἦτο καταφανὲς καὶ ἀναντίρρητον ὅτι ὁ Κύριος ἀπῄτει ὅπως τὸ βάπτισμα ἀκολουθήσῃ τὴν μαθήτευσιν. Ἀλλ᾿ ἀντὶ τούτου λέγει: «Μαθητεύσατε, βαπτίζοντες αὐτούς». Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν πῶς τὸ παιδίον γίνεται μαθητὴς εἰς οἱονδήποτε σχολεῖον. Πρῶτον ἐγγράφεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ καταλόγῳ. καὶ εὐθὺς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης καλεῖται μαθητής· ἀλλ᾿ ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ τὸ μαθήματα καὶ νὰ μελετᾷ κατ᾿ οἶκον καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ ἐν τῇ σχολῇ, ἵνα ᾖ ***ὄντως*** μαθητής. Οὕτω καὶ ***τὸ τέκνον τοῦ πιστοῦ*** εἰσάγεται μὲν ἐξωτερικῶς καὶ τυπικῶς εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ βαπτίσματος, ἀλλὰ δέον νὰ διδαχθῇ «τηρεῖν πάντα ὅσα ὁ Κύριος ἐνετείλατο» σχετικῶς πρὸς τὰ ζητήματα τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς ζωῆς, κτλ. διὰ νὰ ᾖ ***ὄντως*** μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀληθὴς Χριστιανός. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Κύριος, ***οὕτω πως διατυπώσας τὴν παραγγελίαν Του*** πρὸς τοὺς ἀποστόλους, εἶχεν ὑπ᾿ ὄψει οὐ μόνον τοὺς τότε κατ᾿ ἀρχὰς ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας μέλλοντας νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα τῶν τοιούτων, ὡς καὶ τὰ καθ᾿ ὅλους τοὺς αἰῶνας τέκνα τῶν ***Χριστιανικῶν*** οἰκογενειῶν. Οὕτω θεωρούμενον τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα ὡς

ἐξωτερικὴ τελετὴ εἰσάγουσα τὸν βαπτιζόμενον εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Χριστοῦ, **λαμβάνει** τὴν ἀσφαλῆ αὐτοῦ θέσιν καὶ προλαμβάνονται αἱ ὑπορβολικαὶ περὶ αὐ**τοῦ** ἀντιλήψεις.

Ἐξ ἐσφαλμένης ἑρμηνείας ἀπεδόθη εἰς τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα ***ἡ δύναμις τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν***. Ὁ Πέτρος ἐν τῇ πρώτῃ του ὁμιλίᾳ εἶπε πρὸς τὰ πλήθη ἐκεῖνα: (Πράξ β΄ 38) «Μετανοήσατε, καὶ ἂς βαπτισθῇ ἕκαστος ὑμῶν... εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Μήπως ἠννόει ὅτι διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐκείνου θὰ συνεχωροῦντο αἱ ἁμαρτίαι των; Τοιαύτη ἑρμηνεία εἶναι ἄκρως ἀντίθετος πρὸς τὴν λοιπὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν, καθ᾽ ἣν ὁ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ***βάσις***, ἡ δὲ μετὰ πίστεως ἀποδοχὴ εἶναι ὁ ***τρόπος***, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν». Ἐννοεῖ ὅτι οὗτοι μετανοοῦντες διὰ τὴν μέχρι τότε ζωὴν αὐτῶν ***θὰ ἐδείκνυον διὰ τοῦ βαπτίσματος ὅτι ἐπεζήτουν*** τὴν ἄφεσιν τῶν ἡμαρτημένων. Ὁμοίως ἐν Πράξ. κβ΄ 16 διὰ τῶν λόγων. «Σηκωθεὶς βαπτίσθητι, καὶ ἀπολούσθητι **ἀπὸ** τῶν ἁμαρτιῶν σου, ἐπικαλεσθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου», ὁ Ἀνανίας δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν ***ἤδη ἐπιστραφέντα*** Σαῦλον τὸ ἐν ὕδατι ***βάπτισμα*** ὡς τὸ μέσον τῆς ἀποπλύσεως καὶ ἐξαλείψεως τῶν ἁμαρτιῶν του, ***ἀλλὰ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου***: «Ἀπολούσθητι ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν σου, ἐπικαλεσθεὶς τὸ ὄνομα». Ὅθεν καὶ τὸ κόμμα δέον νὰ μετατεθῇ μετὰ τὸ «βαπτίσθητι», ὥστε νὰ μὴ χωρίζηται τὸ «ἀπολούσθητι» ἀπὸ τοῦ «ἐπικαλεσάμενος». Τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ λοιπὴ ἀποστολικὴ διδασκαλία (Ρωμ. ι΄ 13 καὶ ἑξ).

Ἐπ᾽ ἴσης ἐξ ἐσφαλμένης ἑρμηνείας ἀπεδόθη ***δύναμις σωτήριος*** εἰς τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα. Ὁ Πέτρος ἐν τῇ Α΄. Ἐπιστολῇ αὐτοῦ (γ΄ 20) ἀναφερόμενος εἰς **τὴν** διὰ τῆς κιβωτοῦ διάσωσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ Νῶε, ἐπιλέγει «ὃ (ἢ ᾧ) καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα» ὅπερ ἐκλαμβάνεται ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸ ***ἐν ὕδατι*** βάπτισμα, ἐν ᾧ ὁ Ἀπόστολος προσέχει νὰ προσθέσῃ τὴν λέξιν «***ἀντίτυπον***» Τί δέ ἐστιν ἀντίτυπον; Τὸ ***τυπικὸν*** βάπτισμα τοῦ ὕδατος, ἢ τὸ ἀντίτυπον αὐτοῦ τὸ ***πραγματικόν***, ὅ ἐστι τὸ ***πνευματικόν;*** Ἀναμφιβόλως τὸ πνευματικόν, ὅπερ καὶ ἐπεξηγεῖται περαιτέρω ὅτι δὲν εἶναι (ὡς τὸ τυπικὸν) ἀποβολὴ τῆς ἀκαθαρσίας τῆς σαρκός, ἀλλ᾽ εἶναι «ἐπερώτημα», ἤτοι ἀφιέρωσις, τῆς ἀγαθοῦς συνειδήσεως εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Βάμβας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐργασθέντες τὴν μετάφρασιν τῶν ἱερῶν κειμένων ὑπέστησαν ἐνταῦθα τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπικρατούσης ἀντιλήψεως περὶ τῆς σωτηρίου δυνάμεως τοῦ ἐν ὕδατι βαπτίσματος, καὶ διὰ μίαν τοὐλάχιστον φορὰν παρεξέκλιναν τῆς κατὰ λέξιν μεταφράσεως, διατυπώσαντες τὸ ἐδάφιον κατὰ τὴν ἀντίληψίν των. Ἀνάγκη ἡ μετάφρασις νὰ γείνῃ οὕτω πως (λαμβανομένης τῆς γραφῆς «ὃ» κατὰ προτίμησιν): «Ὅθεν καὶ ἡμᾶς σήμερον σώζει τὸ ἀντίτυπον βάπτισμα, τὸ ὁποῖον δὲν [εἶναι] ἀποβολὴ τῆς ἀκαθαρσίας τῆς σαρκός, ἀλλ᾽ ἀφιέρωσις τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως εἰς τὸν Θεόν.»

4. Ἔτι σοβαρωτέραν ἐκ μέρους τῶν ἐχόντων βαπτιστικὰς ἀντιλήψεις παρουσιάζει ἡ ἀπαίτησις, ὅτι δῆθεν ὀφείλει ὁ Χριστιανός, καίπερ βεβαπτισμένος ἤδη

ἐν τῇ παιδικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ νὰ ***βαπτισθῇ πάλιν***, διότι δῆθεν τὸ βάπτισμα ἐκεῖνο, ὡς γενόμενον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς του, ***εἶναι ἄκυρον***· οὕτω δὲ ἐκ Βαπτιστῶν ἐγένοντο ***Ἀναβαπτισταί***.

Ἡ ἀπαίτησις αὕτη ἐνέχει πολλοὺς πνευματικοὺς κινδύνους:

α΄) Ἀποδίδεται οὕτως εἰς μίαν ἁπλῆν τελετὴν σημασία μεγαλειτέρα τῆς πραγματικῆς. Ὅτι τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα εἶναι ***ἁπλῆ τελετὴ*** εἶναι φανερὸν ἐκ τοῦ ὅτι ἀπεδείχθη τόσον εἰς περιπτώσεις ἀναφερομένας ἐν ταῖς Γραφαῖς, ὅσον καὶ εἰς παραδείγματα γνωστὰ τὴν σήμερον, ὅτι ***δὲν ὑπῆρξε τελεσφόρος***. Ἰδοὺ Σίμων ὁ μάγος ἐπίστευσε (δηλαδὴ ὡμολόγησε πίστιν) καὶ ἐβαπτίσθη, ἀλλ᾽ ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ κατάστασις ἦτο χολὴ πικρίας καὶ δεσμὸς ἀδικίας (Πράξ. η΄ 13—23). Ἰδοὺ οἱ τόσοι ἀναφερόμενοι ὀνομαστὶ ἐν ταῖς Γραφαῖς, Ὑμέναιος, Φιλητὸς, Ἀλέξανδρος, Δημᾶς, κ.λ.π. Εἶναι δὲ δυστυχῶς καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον προσωπικῶς τινες γνωστοὶ ἀναβαπτισθέντες μὲν, εἰς τὸ χεῖρον δὲ ἐλθόντες.

β΄) «Μορφοῦται λεληθότως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου πεποίθησίς τις εἰς τὸ ***ἀτομικὸν ἔργον***. Ὁ κίνδυνος οὗτος εἶναι τόσον μέγας, ὥστε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα διαμαρτύρεται διὰ τοῦ Ἀποστόλου μὲ τοὺς αὐστηροτάτους ἐκείνους λόγους: «Ἀπεχωρίσθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὅσοι δικαιώνεσθε διὰ τοῦ νόμου· ἐξεπέσατε ἀπὸ τῆς χάριτος». (Γαλ. ε΄ 4). Δὲν ἔχει σημασίαν ὅτι ταῦτα λέγει ὁ Παῦλος σχετικῶς πρὸς τὴν περιτομήν· διότι τὸ πνεῦμα εἶναι τὸ αὐτό. Ὅταν τις βαπτίζηται ἐκ νέου, διότι φοβεῖται μήπως τὸ πρῶτον βάπτισμά του εἶναι ἄκυρον, δίδει ἀξίαν καὶ βαρύτητα εἰς τὴν ἐκ μέρους του ἐκτέλεσιν τῆς τελετῆς ὡς μέσου προσαγωγῆς πρὸς τὸν Θεόν.

γ΄) Δύναται νὰ μορφωθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὑπερήφανος σκέψις ὅτι αὐτὸς ὑπερέχει τῶν ἄλλων, ὅσοι δὲν προέβησαν εἰς τὴν τελετὴν μετὰ τὴν ἐπιστροφήν των.

δ΄) Γίνεται ἀφορμὴ χωρισμοῦ μεταξὺ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ· διότι οἱ πλεῖστοι τῶν τοιούτων ἀποκλείουσιν ἐκ τῆς κοινωνίας τοὺς κατὰ τὴν ἰδέαν των θεωρουμένους ἀβαπτίστους.

5. Ἡ ἀπαίτησις τῶν Ἀναβαπτιστῶν προβαίνει ἓν ἔτι βῆμα πρὸς τὴν πλάνην, ὅταν οὗτοι προβάλλωσι τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα ὡς βῆμα ***πρὸς τὴν τελειότητα***. Πρὸς τοὺς τοιούτους κραυγάζει ὁ Ἀπόστολος: «Ἀφ᾽ οὗ ἠρχίσατε μὲ τὸ Πνεῦμα, τώρα τελειώνετε (=τελειοποιεῖσθε) μὲ τὴν σάρκα»; (Γαλ. γ΄ 3). Ὄχι μόνον δὲν εἶναι τοῦτο βῆμα πρὸς τὴν τελειότητα, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς καταλογίζεται μεταξὺ τῶν ***στοιχείων***, ἤτοι τῶν ἀρχικῶν καὶ προκαταρκτικῶν διδασκαλιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ (Ἑβρ. ϛ΄ 1, 2).

6. Οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὸν ἀναβαπτισμὸν φέρουσιν ὡς δικαιολογίαν τὴν περίπτωσιν τῶν Ἰουδαίων ἐκείνων, οἵτινες ἐβαπτίσθησαν ἐκ νέου, ὥστε συναντήσας αὐτοὺς ὁ Παῦλος ἠρώτησεν ἂν εἶχον λάβει Πνεῦμα Ἅγιον, αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν ὅτι οὐδὲ ἂν ὑπάρχῃ Πνεῦμα Ἅγιον εἶχον ἀκούσει, ὅθεν καὶ ἐδίδαξεν αὐτοῖς τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ φανερῶς ἡ περίπτωσις αὕτη εἶναι πάντως διάφορος. Οἱ «μαθηταὶ» οὗτοι ἦσαν μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου, μὴ γινώσκοντες τὰ γεγονότα καὶ τὴν

διδασκαλίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, τόσον ὥστε δὲν εἶχον ἀκούσει τι περὶ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι ἐκ τούτων φανερὸν ὅτι δὲν ἦσαν Χριστιανοί, καὶ ἦσαν βεβαπτισμένοι μὲ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου καὶ οὐχὶ εἰς τὸ τρισάγιον Ὄνομα, οὐδ' εἶχον γνῶσιν τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Καὶ δὲν λέγεται ὅτι ὁ Παῦλος ἐβάπτισεν αὐτούς, ἀλλ' ὅτι αὐτοὶ ἀκούσαντες τὴν περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ «ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ» — προφανῶς ἐξ ἰδίας αὐτῶν βουλήσεως.

7. Ἀλλὰ θὰ ἐρωτήσῃ τις, Τί πρέπει νὰ πράξῃ ὁ Χριστιανός, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα εἰσῆλθεν ὁπωσδήποτε ἡ σκέψις, ὅτι τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα ἔδει νὰ ἐγίνετο μὲ τὴν συγκατάθεσίν του. Ἡ λύσις εἶναι ἁπλουστάτη. Ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Θεὸν ὅτι τώρα μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του ***συγκατατίθεται*** εἰς τὸ βάπτισμα, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ του. Μήπως ὁ Θεὸς ἔχει ἀνάγκην νὰ ἴδῃ αὐτὸν βυθιζόμενον ἢ ραντιζόμενον ἐκ νέου, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι εἶναι βεβαπτισμένος;

8. Εἶναι ἐπισφαλὴς ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἐν ὕδατι βαπτίσματος ὡς ***ἐντολῆς***, εἰς ἣν ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ ὁ πιστός. Δὲν εἶναι τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα ἐντολή, ἀλλ' εἶναι ***τελετή***. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο ἀντιλήψεων εἶναι μεγίστη. Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἐν ὕδατι βαπτίσματος ὡς ἐντολῆς καταβιβάζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τῆς κατὰ χάριν σωτηρίας εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς δι' ἔργων προσπαθείας ὅπως ἀρέσῃ εἰς τὸν Θεόν. Ἐν ᾧ ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ ὡς ***τελετῆς***, ἥτις ***παριστάνει*** τὸν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καθαρισμόν, θέτει τὸ βάπτισμα εἰς τὴν πρέπουσαν αὐτῷ θέσιν τῆς παραστάσεως καὶ τυπικῆς διδασκαλίας.

9. Ὅτι τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα ἐν τῇ Γραφῇ δὲν θεωρεῖται μὲ τὴν αὐστηρότητα τῶν Ἀναβαπτιστῶν γίνεται καταφανὲς καὶ ἐκ τῶν ἑξῆς:

α) Δὲν λέγεται ἐν τῇ Γραφῇ πότε καὶ ὑπὸ τίνος ἐβαπτίσθη ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἢ αἱ ἄλλαι ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ὑπηρετήσασαι εἰς Αὐτόν. Καίτοι θὰ ἐγίνετο πάντως μνεία τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν, ἐὰν εἶχε τοῦτο ὅλην τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ οὐσιώδη βαρύτητα καὶ δύναμιν.

β) Δὲν λέγεται ὁμοίως πότε καὶ ὑπὸ τίνος ἐβαπτίσθησαν οἱ ἀπόστολοι.

γ) Συμπεραίνομεν ἐκ τῶν λεγομένων περὶ τοῦ Ἀνδρέου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ὅτι τοὐλάχιστον ἓξ ἐκ τῶν ἀποστόλων ἐβαπτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, ἤτοι ὁ Πέτρος, ὁ Ἀνδρέας, ὁ Ἰάκωβος, ὁ Ἰωάννης, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ναθαναὴλ (Βαρθολομαῖος)· ἀλλ' ὅμως οὐδαμοῦ λέγεται ὅτι ἐβαπτίσθησαν ἐκ νέου, μὲ τὸ Χριστιανικὸν δηλ. βάπτισμα. Μάλιστα ἐκ τῶν λόγων, οὓς εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναλήψεώς Του, φαίνεται ὅτι ***δὲν*** ἀνεβαπτίσθησαν: «Ὁ μὲν Ἰωάννης ἐβάπτισεν ἐν ὕδατι, σεῖς δὲ θέλετε βαπτισθῆ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Πράξ. α' 5). Ἐὰν τὸ ἐν ὕδατι βάπτισμα εἶχε τὴν αὐστηρὰν καὶ ἀποκλειστικὴν σημασίαν, ἣν ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸ οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὸν ἀναβαπτισμόν, δὲν θὰ ὑπῆρχον περὶ τῶν ἀποστόλων πληροφορίαι ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο;

δ) Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει ῥητῶς ὅτι δὲν ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Κύριος διὰ νὰ βαπτίζῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ κηρύττῃ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ***εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν ὅτι τό-***

σον ὀλίγους ἀνθρώπους ἐβάπτισε (Α΄ Κορ. α΄ 14). Θὰ μετεχειρίζετο ποτὲ ὁ ἀπόστολος τοιαύτην γλῶσσαν, ἐὰν ἐθεώρει τὸ βάπτισμα, καθ᾽ ὃν τρόπον οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὸν ἀναβαπτισμόν; Δὲν θὰ ἐθλίβετο μᾶλλον ὅτι τόσους ὀλίγους ὡδήγησεν εἰς τὴν τελειότητα τοῦ βαπτίσματος;

10. Πολλοὶ εἶναι οἱ ἀγνοοῦντες διὰ τί ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ὁ Χριστός. Νομίζουσι καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ἔπραξε διότι ἦτο «ἐντολὴ» τοῦ Θεοῦ διακηρυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη, ἵνα ἐκπληρώσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἐντολήν, καὶ φέρουσι πρὸς μαρτυρίαν τοὺς λόγους αὐτοῦ «Ἄφες τώρα· διότι οὕτως εἶναι πρέπον εἰς ἡμᾶς νὰ ἐκπληρώσωμεν πᾶσαν δικαιοσύνην» (Ματθ. γ΄ 15). Ἡ ἀντίληψις αὕτη παραβλέπει τὸν οὐσιώδη χαρακτῆρα τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰωάννου, ὅπερ ἦτο «βάπτισμα ***μετανοίας*** εἰς ἄφεσιν ***ἁμαρτιῶν***» (Μάρκ. α΄ 4). Ἀλλὰ ποίαν ἁμαρτίαν εἶχεν ὁ Κύριος διὰ νὰ προσέλθῃ καὶ ὁμολογῶν μετάνοιαν βαπτισθῇ; — Ναί· Αὐτὸς ὁ ἀναμάρτητος καὶ πανάμεμπτος ἀνέλαβε τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος ὡμολόγησεν ἑαυτὸν ὡς ***ἁμαρτωλόν***· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰωάννης εἶπε περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶναι «ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰω. α΄ 29). Δὲν εἶπε περὶ αὐτοῦ: «Ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ τοῦ Θεοῦ ὁ ἀρῶν» (δηλ. ὁ μέλλων νὰ ἄρῃ), ἀλλ᾽ εἶπεν «ὁ αἴρων», διότι ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς στιγμῆς καθ᾽ ἣν ἐζήτησε νὰ βαπτισθῇ ἐσήκωνεν ἐπάνω Του τὰς ἁμαρτίας πάντων ἡμῶν ὡς ἀντιπρόσωπος ἡμῶν, ἕως τῆς στιγμῆς καθ᾽ ἣν ἐξέπνευσεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Αὕτη ἡ ἀναδοχὴ τοῦ ἡμετέρου φορτίου τῆς φρικώδους διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐνοχῆς ἦτο ἡ ***δικαιοσύνη***, ἣν ἀνέλαβε νὰ ἐκτελέσῃ, ἀφ᾽ οὗ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθεν ἵνα ἐνεργήσῃ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ὡς ἀντιπρόσωπος ἡμῶν καὶ ἀντικαταστάτης. Ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰωάννου, ἣν ἠθέτησαν οἱ Φαρισαῖοι (Λουκ. ζ΄ 30), δὲν ἦτο νὰ βαπτισθῇ ὁ ἀναμάρτητος, ἀλλὰ νὰ βαπτισθῇ ὁ ἁμαρτωλὸς μετανοήσας. Τὴν βουλὴν ταύτην τοῦ Θεοῦ ἐξεπλήρωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ ἀντικαταστάτης ***τῶν ἁμαρτωλῶν***, ἤτοι ὡς ***βαστάζων*** τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν: τὸ δὲ βάπτισμα τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἦτο ἡ ***ἀτομικὴ*** αὐτῶν μετάνοια, ἥτις εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία, ὅπως ὠφεληθῇ τις ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ γενομένης ἀντικαταστάσεώς του, ἐὰν τὴν μετάνοιαν συνοδεύῃ καὶ ἡ εἰς Αὐτὸν πίστις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀντικαταστάτης ἡμῶν καθ᾽ ὅλην τὴν γραμμήν. Ἡ πρᾶξις τοῦ βαπτίσματος ***καθ᾽ ἑαυτὴν*** δὲν ἦτο ἓν ἁπλοῦν λουτρὸν ὅπως δήποτε λαμβανόμενον· ἀλλ᾽ ***ἡ ἀναγνώρισις ἐκ μέρους τοῦ βαπτιζομένου ὅτι ἦτο ἁμαρτωλὸς*** καὶ ὅτι ***μετενόει*** διὰ τὰς ἁμαρτίας του προσέδιδε τὴν ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα εἰς τὸ λουτρόν. Τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην σημασίαν πῶς ἄλλως ἠδύνατο νὰ δεχθῇ εἰς ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς εἰμὴ ὡς ἀντικαταστάτης τῆς ἀνθρωπότητος; Ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἀνέλαβεν ***ἐμπράκτως*** τὴν πρὸ τῶν αἰώνων σχεδιασθεῖσαν ἀντικατάστασιν τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ ἡ φωνὴ τοῦ Πατρός, «Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα» (Ματθ. γ΄ 17).

(ἕπεται τὸ τέλος) ***Ξ. Π. Μόσχου.***

Η ΕΡΗΜΟΝΗΣΟΣ

ἢ

Τὸ καταφύγιον τῶν στασιαστῶν.

Διήγημα ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀναφαίνεται ἡ ἐρημόνησος.

(συνέχεια)

—«Καὶ αὐτὸ εἶναι **πρὸς ὄφελός** μας», ἐπρόσθεσεν ὁ Κουΐνταλ· «κανὲν πρᾶγμα δὲν **συντελεῖ τόσον** ὅσον τὰ βαρέα κύματα καὶ ἓν κακὸν ἀγκυροβόλιον, ν' ἀναγκάσουν τὰ πλοῖα νὰ μὴ πλησιάσουν τὴν νῆσόν μας.»

—«Ἐλπίζω, εἶπεν ὁ Οὐΐλιαμ Βράουν, ὁ βοτανικός, «ὅτι θὰ ὑπάρχῃ κάποια βλάστησις. Ἀκόμη δὲν βλέπω πολλήν.

— «Δὲν εἶνε παράδοξον πρᾶγμα», παρετήρησεν ὁ ὑψηλὸς Ἰσαὰκ Μαρτῖνος μὲ φωνὴν πενθιμωτέραν τῆς συνήθους, «ὅτι ὁ χερσαῖος ἄνθρωπος πάντοτε δεικνύει **πολλὴν** ἀμάθειαν, ὅταν ταξειδεύῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀκόμη καὶ εἰς πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων ὑποτίθεται ὅτι ἠξεύρει κἄτι τι;»

— «Εἰς τί ἔδειξα ἀμάθειαν τώρα δά;» ἠρώτησεν ὁ Βράουν μειδιῶν· διότι ἦτο ἄνθρωπος πρᾶος καὶ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ ἀρκετὰ πειράγματα.

— «Ἰδού· πῶς θέλεις ἐσύ, ποῦ εἶσαι κηπουρός», ἀπεκρίθη ὁ Μαρτῖνος, «νὰ ἴδῃς βλάστησιν ἐπάνω εἰς ἕνα ἀπόκρημνον κάθετον βράχον;»

«—Ἔχεις δίκαιον, Μαρτῖνε· ἀλλά, ὡς ἠξεύρεις, ὑπάρχει συνήθως καὶ ἐσωτερικὸν μέρος ἐξ ἴσου ὡς καὶ ἐξωτερικόν· καὶ δικαιοῦται κανεὶς νὰ περιμένῃ νὰ εὕρῃ βλάστησιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν».

—«Αὐτὸ εἶναι ὀρθόν· **νὰ εὕρῃ κανεὶς**», ὑπέλαβεν ὁ Μαρτῖνος, «ὄχι νὰ ἴδῃ τὴν βλάστησιν διὰ μέσου τόννων ὁλοκλήρων βράχου καὶ ἐξ ἀποστάσεως πέντε ἢ ἓξ μιλίων».

—«Καὶ ἐὰν ὑπάρχουσιν Ἀραπάδες ἐκεῖ;» ἠρώτησεν ὁ Ἄδαμς, ὁ ὁποῖος κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τοὺς ἐπλησίασε.

—«Θὰ τοὺς πολεμήσωμεν», εἶπεν ὁ Ἰωάννης Οὐΐλλιαμς.

—«Καὶ θὰ τοὺς ἐκδιώξωμεν εἰς τὴν θάλασσαν», προσέθηκεν ὁ Κουΐνταλ.

—«Ἀλήθεια, τὸ μέρος δὲν φαίνεται νὰ ἦναι ἀρκετὸν διὰ πολλαὶς συντροφιαίς» εἶπεν ὁ Μὰκ-Κόϋ. «Δὲν φαίνεται νὰ ἔχῃ μῆκος περισσότερον τῶν τεσσάρων περίπου μιλίων».

Διαταγὴ νὰ μαζεύσουν τὰ πανιὰ διέκοψε τὴν συνδιάλεξιν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

—«Εἶναι πολὺ ἀργὰ νὰ ἐξέλθωμεν ἀπόψε», εἶπεν ὁ Χριστιανὸς εἰς τὸν Γιώγγ, «Θὰ ἐξακολουθήσωμεν βραδέως περιπλέοντες εἰς ἀπόστασίν τινα μέχρι τῆς πρωίας».

Τοιουτοτρόπως ἡ «Βάουντυ» ἤρχισε βραδέως νὰ λοξοδρομῇ, καὶ οἱ ἄνδρες διῆλθον τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς συνομιλοῦντες ἢ ὀνειροπολοῦντες περὶ τῆς νέας πατρίδος των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ νῆσος ἀνερευνᾶται

Μία λαμπρὰ καὶ ἡλιόλουστος πρωΐα ἀποτελεῖ ἰσχυρὸν ἀντίδοτον διὰ τὰ κακὰ μιᾶς μελαγχολικῆς νυκτός. Ὀλίγοι ἐκ τῶν στασιαστῶν ἐκοιμήθησαν βαθέως κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀφίξεως αὐτῶν ἔξω τῆς νήσου Πιτκαίρνης, καὶ τὰ ὄνειρα αὐτῶν περὶ τῆς νήσου ταύτης ἦσαν ἀνακατευμένα μὲ δεσμὰ καὶ σιδηρόφρακτα παράθυρα καὶ εἰκόνας ἀνθρώπων κρεμασμένων ἀπὸ τὰς κεραίας. Ὁ εὐλογημένος ἥλιος διέλυσε πάντα ταῦτα, ἐμπνέων εἰς τὰς ψυχὰς τινῶν μὲν αἰσθήματα ἐλπίδος καὶ συγχωρήσεως, ἄλλων δὲ μόνον τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα ζωϊκῆς ἀπολαύσεως, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀλόγων ζῴων.

—«Καταβιβάσατε τὴν λέμβον!» εἶπεν ὁ Χριστιανός, ἀνελθὼν εἰς τὸ κατάστρωμα μὲ ὕφος εὐθυμότερον παρ' ὅσον εἶχεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς στάσεως· «θὰ κωπηλατήσωμεν γύρωθεν τῆς νήσου καὶ θὰ ἀναζητήσωμεν μέρος ὅπου νὰ δυνάμεθα νὰ ἀποβιβασθῶμεν· θὰ διευθύνῃς ἐσὺ τὸ πλοῖον, κύριε Γιώγγ, ἐφ' ὅσον ἐγὼ θὰ λείπω. Βάλε ὅπλα καὶ φυσίγγια εἰς τὴν λέμβον, Ἰωάννη Ἄδαμς· ἡ νῆσος πιθανὸν νὰ ἦναι κατῳκημένη —τίς οἶδε; — Καὶ οἱ ἄγριοι τῆς Πολυνησίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἶναι γένος φιλόξενον. Τώρα, ἐμπρός, παιδιά, κάμετε γρήγορα».

Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν οἱ Ἄδαμς, Μαρτῖνος, Μὰκ Κόϋ, Βράουν καὶ Κουΐνταλ ἦσαν ἐν τῇ λέμβῳ μετὰ δύο ἐκ τῶν Ταχιτανῶν ἀνδρῶν.

—«Δὲν λαμβάνετε ξίφη;» ἠρώτησεν ὁ Γιώγγ.

—«Ναί, καλὰ λέγεις· δός μας πέντε ἢ ἕξ, καὶ μὴ ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος τῆς νήσου, κύριε Γιώγγ· ἁπλῶς αὐτοῦ που βραδέως λοξοδρόμει.»

— «Μάλιστα, κύριε,» εἶπεν ὁ ὑπαξιωματικὸς ἐγγίζων τὸν πῖλόν του ἐκ συνηθείας.

— «Κωπηλατεῖτε,» εἶπεν ὁ Χριστιανός, ἀφοῦ ἐκάθισε παρὰ τὸ πηδάλιον.

Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἡ λέμβος ἤρχισε νὰ ὀλισθαίνῃ ἐπὶ τῶν ἡσύχων ὑδάτων πρὸς τὴν παραλίαν, ἐν ᾧ τὸ πλοῖον στραφὲν ἤρχισε βραδέως νὰ λοξοδρομῇ.

Ὡς ἡ λέμβος ἐπλησίαζε τὴν παραλίαν, ταχέως ἐγένετο κατάδηλον ὅτι θὰ ἦτο δυσκολώτατον νὰ κατορθωθῇ ἀποβίβασις. Οὐδὲν ἄλλο ἐφαίνετο εἰμὴ βράχοι ἀπόκρημνοι ἄνευ ἴχνους λιμένος ἢ ἀνοίγματος ἀρκετοῦ ἢ ἀσφαλοῦς πρὸς ἀγκυροβό-

πρὸς τὴν σχεδὸν ξηρὰν κοίτην ῥυακίου. Ἦτο πολὺ δυσανάβατος ὁ δρομίσκος οὗτος, ἀλλ' ἦτο ἡ μόνη ὁδός, δι' ἧς ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου. Πάντες λοιπὸν οἱ ἄνδρες, ἐκτὸς τοῦ Κουΐνταλ, ὁ ὁποῖος ἀφέθη πρὸς φύλαξιν τῆς λέμβου, ἐκίνησαν πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ἐν μιᾷ γραμμῇ.

—«Πολὺ ὁμοιάζει ὁ δρομίσκος αὐτὸς μὲ μονοπάτι τὸ ὁποῖον ἔγεινεν ὑπὸ ἀνθρώπων», εἶπεν ὁ Χριστιανός, ἐν ᾧ ἐστάθη διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ καὶ στραφεὶς εἶδεν ἑαυτὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ διακοσίων πεντήκοντα περίπου μέτρων μήκους τῆς ὁδοῦ· «δὲν νομίζεις οὕτω καὶ σύ, Βράουν;».

Οὕτω κληθεὶς κατ' ὄνομα ὁ βοτανικός, τοῦ ὁποίου οἱ ὀφθαλμοὶ εἶχον ἑλκυσθῆ καθ' ὅλην τὴν ἀνάβασιν ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς βλαστήσεως τῆς θέσεως, ἐστάθη καὶ ἔσκυψε διὰ νὰ ἴδῃ τὸν δρομίσκον.

—«Οὕτω φαίνεται, κύριε», ἀπεκρίθη μετά τινος ἀβεβαιότητος, «ἀλλὰ δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν κοίτην ῥυακίου. Ἰδού, εἶνε ὀλίγον ὑγρὸν ἐδῶ κάπου, δὲν εἶνε; Τί νομίζεις σύ, Ἰσαὰκ Μαρτῖνε;».

—«Δὲν νομίζω τίποτε», ἀπεκρίθη ὁ Μαρτῖνος μασσῶν τεμάχιον φύλλου καπνοῦ· «ἀλλ' ἐὰν μοι ἐπιτρέπεται νὰ ἐκφράσω γνώμην, δὲν σημαίνει πολύ, εἴτε οὕτως εἶναι εἴτε ἄλλως».

—«Αὐτὸ εἶνε σωστό», εἶπεν ὁ Χριστιανὸς γελάσας, καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάβασιν.

Ἐνῷ ἀνέβαινον, οἱ ἑκατέρωθεν βράχοι τοὺς ἐπεσκίαζον· ἀλλ' ὅτε ἔφθασαν εἰς τὴν κορυφήν, ὁ ἥλιος ἔρριπτεν ἄπλετον φῶς, καὶ τότε ἀνεκάλυψαν ὅτι ἦλθον εἰς ἀληθῆ παράδεισον. Ἵσταντο ἐπὶ ὀροπεδίου τὸ ὁποῖον ἐκαλύπτετο ὑπὸ πυκνῶν κοκοκαρυῶν· εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς τετάρτου μιλίου ἔκειτο ὡραία κοιλάς, τῆς ὁποίας τὰ κατωφερῆ μέρη καὶ οἱ λοφίσκοι ἦσαν περιβεβλημένα μὲ δένδρα καὶ ὡραῖα ἄνθη ποικίλων εἰδῶν, μὲ ἄλση μικρὰ γραφικῶν σχημάτων καὶ λειμῶνας μεταξὺ αὐτῶν, ὄπισθεν δὲ τῆς ὅλης ταύτης σκηνῆς ὑψοῦτο σειρὰ βουνοῦ, διατέμνουσα κατὰ μῆκος τὴν νῆσον καὶ σχεδὸν τριακοσίων μέτρων ὑψηλή,

—«Εἶνε οὐρανὸς ἐπὶ τῆς γῆς» ἀνεφώνησεν ὁ Βράουν, ὡς ἤρχισαν νὰ προχωρῶσι πρὸς τὸ κέντρον τῆς ὡραίας σκηνῆς.

—«Οὔφ· κάθε πρᾶγμα τὸ ὁποῖον λάμπει δὲν εἶνε χρυσός», ἐγόγγισεν ὁ Μὰκ-Κόϋ σαρκαστικῶς μειδιῶν.

—«Ἀλλ' ὅμως εἶνε ἱκανῶς ἀληθὲς ὅ,τι εἶπεν ὁ Βράουν», παρετήρησεν ὁ Ἰσαὰκ Μαρτῖνος· «μόνον εὔχομαι νὰ μὴ κατοικῇ κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς πονηροὺς Ἀράπηδες ἐδῶ».

Ὁ Χριστιανὸς δὲν ἔλεγε τίποτε, ἀλλὰ ἐπροχώρει θεωρῶν πέριξ του ὡς ἄνθρωπος ὀνειρευόμενος.

(ἀκολουθεῖ) Ξ. Π. Μ.